gemeente Nijkerk

2e Bestuursrapportage 2026

Peildatum 1 september 2026



Inhoudsopgave

Inleiding....2
Hoofdlijnen 2e Bestuursrapportage 2026....4
Exploitatieresultaat 2026....4
Afwijkingen leidend tot een begrotingswijziging....5
Verwachte afwijkingen zonder begrotingswijziging....10
Ontwikkeling leningenportefeuille....12
Ontwikkeling algemene reserve....13
Bijlagen....15
Bijlage 1: Perspectieven....15
Bijlage 2: Correcties....30
Bijlage 3: Investeringen....31
Bijlage 4: Begrippenlijst....34

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 2e Bestuursrapportage 2026 (2e Berap) aan. De 2e Berap is een afwijkingen-rapportage over de realisatie van de begroting over de eerste acht maanden van 2026, met een doorkijk naar de verwachtingen tot en met eind 2026.

De peildatum van deze rapportage is 1 september 2026. Dit betekent dat we tot en met deze datum de financieel administratieve verwerking in beschouwing nemen. Daarnaast nemen we actuele ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een circulaire van het Rijk, in beschouwing tot en met het moment van opstellen van de bestuursrapportage. Op basis van deze informatie wordt een prognose gemaakt voor de stand per 31 december 2026. In deze bestuursrapportage is geen nieuw beleid opgenomen.

Systematiek begrotingswijzigingen

Om het budgetbewustzijn te vergroten en beter te kunnen sturen dat uitgaven binnen vastgestelde financiële kaders blijven hebben wij regels voor begrotingswijzigingen.

Als algemene stelregel geldt dat er geen begrotingswijzigingen meer worden opgesteld. Hierop zijn een aantal uitzonderingen.

- De eerste uitzondering heeft betrekking op de mutaties van de algemene uitkering. Hierbij is sprake van nieuwe taken of het wegvallen van taken. Maar ook correcties voor volumegroei en prijs vallen hier onder. Met de financiële gevolgen van deze mutaties kon in de begroting nog op geen enkele wijze rekening worden gehouden. Om die reden worden ze in een begrotingswijziging opgenomen.
- De tweede uitzondering betreft het toevoegen of onttrekken aan de reserve bouwgrondexploitaties. Deze mutaties verlopen in beginsel via het MPG. In uitzonderlijke situaties kunnen afwijkingen optreden die via de bestuursrapportage verlopen. Deze mutaties hebben betrekking op het inzicht in de ontwikkeling van deze reserve. Om ongewenste effecten op het reguliere resultaat te voorkomen worden deze mutaties direct met de reserve bouwgrondexploitaties verrekend.
- De derde uitzondering betreft de mutaties als gevolg van omissies in de primitieve begroting 2025.
- De vierde uitzondering betreft taken waarvoor een specifieke subsidie voor wordt ontvangen, waar verplichte uitgaven tegenover staan.
- De vijfde uitzondering zijn de zogenaamde “openeinderegelingen” zoals bijvoorbeeld de Wmo en Jeugd.
- Tenslotte geldt als uitzondering op de beleidslijn dat er door de raad buiten de bestuurs-rapportage om een begrotingswijziging kan worden vastgesteld, mits er een inhoudelijk raadsvoorstel aan ten grondslag ligt en deze ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

Leeswijzer

In het vervolg van deze rapportage, na de leeswijzer, treft u de hoofdlijnen van deze rapportage aan.

In bijlage 1 wordt per perspectief (Ruimte, Sociaal, Veilig en Dienstverlening) een inhoudelijke toelichting gegeven op alle afwijkingen (> € 50.000). Hierbij is onderscheid gemaakt naar bijstellingen op het gebied van autonome ontwikkelingen, beleid, prijs en correcties op de begroting.

De autonome ontwikkelingen zijn niet door de gemeente te beïnvloeden, hierin hebben wij dus geen keuze. Dit zijn bijstellingen door externe ontwikkelingen zoals inflaties en wijziging van wet- en regelgeving.

De bijstellingen als gevolg van beleid zijn financiële bijstellingen waar op basis van het huidige beleid van de gemeente geen keuze in te maken is.

Prijsmutaties zijn het gevolg van veranderingen in prijzen die een invloed hebben op de begroting.

De correcties op de begroting zijn technische correcties die voortvloeien uit het opschonen van de begroting. Deze correcties zijn in één overzicht opgenomen in bijlage 2.

In bijlage 3 is een toelichting opgenomen op de wijzigingen voor de investeringsprojecten. Uw raad neemt kennis van deze bestuursrapportage. In het raadsvoorstel bij deze bestuursrapportage wordt u afzonderlijk voorgesteld om te de geactualiseerde – en nieuwe investeringsbedragen zoals weergegeven in de tabellen in bijlage 3 te autoriseren.

In bijlage 4 is een begrippenlijst opgenomen.

Hoofdlijnen 2e Bestuursrapportage 2026

Hieronder worden de hoofdlijnen van de 2e Berap 2026 toegelicht. Deze bestuursrapportage biedt een overzicht van het resultaat van onze gemeente in 2026. Daarbij geven wij een prognose af voor geheel 2026.

De financiële positie van de gemeente omvat niet alleen het exploitatieresultaat maar ook de algemene reserve en de financieringsbehoefte. Deze beide bedragen zijn (in meerjarenperspectief) ook opgenomen in deze rapportage.

Bestuurlijk financiële samenvatting

De 2e Bestuursrapportage 2026 laat zien dat de gemeente naar verwachting het jaar afsluit met een nadelig resultaat van € 790.000. De afwijkingen die leiden tot een begrotingswijziging hebben per saldo een nadelig effect van € 783.000. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn hogere kosten voor Jeugdhulp (€ 1,5 miljoen - ZIN, PGB en hervormingsagenda) en Wmo (€ 0,5 miljoen – zorg in natura, PGB en hulpmiddelen).

Daartegenover staan hogere inkomsten uit de algemene uitkering van het gemeentefonds (€ 1,4 miljoen) en voordelen binnen het sociaal domein (€ 0,3 miljoen – armoedebeleid en maatschappelijke begeleiding inburgering).

Daarnaast worden incidentele voordelen verwacht door hogere opbrengsten uit omgevings-vergunningen (€ 2,3 miljoen) en lagere afschrijvingslasten (€ 0,6 miljoen). Per saldo zorgen deze voordelen ervoor dat het verwachte jaarresultaat uitkomt op een nadelig resultaat van € 790.000.

Exploitatieresultaat 2026

De ontwikkeling van het exploitatieresultaat van de gemeente laat zich als volgt weergeven:

Bedragen, saldo x € 1.000, -/- is een nadeel

	2026 Lasten	Baten	Saldo
Saldo begroting 2026 na 1e Berap 2026			**- 1.836**
Besluitvorming raad t/m augustus 2026	0	0	0
Saldo begroting 2026 na raad t/m augustus			**- 1.836**
Autonoom	2.861	2.280	-582
Beleid	2.231	2.030	-201
Prijs	0	0	0
Correcties	0	0	0
Totaal afwijkingen 2e Berap 2026	**5.093**	**4.310**	**-783**
Saldo begroting 2026 na 2e Berap 2026			**- 2.619**
Verwachte afwijkingen 1e Berap 2026	998	250	- 748
Verwachte afwijkingen 2e Berap 2026	225	2.802	2.577
Totaal verwachte afwijkingen 1e en 2e Berap 2026	**1.223**	**3.052**	**1.829**
Saldo baten en lasten 2026			**-790**

Deze 2e bestuursrapportage geeft een prognose af over het gehele jaar 2026. Deze prognose laat een verwacht nadelig resultaat zien over 2026 van € 790.000.

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat de totale afwijkingen in deze bestuursrapportage per saldo een nadelig effect hebben van € 783.000. Dit betreft de afwijkingen die leiden tot een begrotingswijziging. De verwachte afwijkingen die niet leiden tot een begrotingswijziging laten per saldo een voordelig effect zien van € 2.577.000.

Ten opzichte van de 1e Bestuursrapportage 2026 neemt het nadelig saldo van baten en lasten af van € 2.584.000 tot € 790.000. Met name de hogere legesopbrengsten voor omgevingsvergunningen hebben hier grote invloed op. In de 1e Berap is al aangegeven dat het nadelig saldo niet direct zorgelijk is. De bestuursrapportages laten, in lijn met gebruikelijke waarderingsprincipes, vaak een 'voorzichtig' beeld zien. Voordelige effecten worden pas genomen als ze gerealiseerd zijn en nadelige effecten als ze bekend zijn.

Voor de 2e bestuursrapportage geldt ook dat het nadelig saldo niet direct reden tot zorg is. De realiteit is dat de laatste maanden van het jaar vaak (incidentele) mee- en tegenvallers laten zien waarmee niet eerder in het jaar rekening was te houden. In de afgelopen jaren was de prognose over het saldo van baten en lasten bij de bestuursrapportages vaak nadelig, terwijl in de jaarrekening voordelige saldi werden gepresenteerd. Vanwege deze ontwikkelingen hebben wij de afgelopen jaren ook onze algemene reserve niet hoeven in te zetten als dekkingsmiddel, terwijl op voorhand wel werd gedacht dat dit nodig was.

De afwijkingen worden op de volgende pagina's toegelicht, een uitgebreide toelichting is te vinden in bijlage 1: Perspectieven.

Afwijkingen leidend tot een begrotingswijziging

Om het budgetbewustzijn te vergroten en beter te kunnen sturen dat uitgaven binnen vastgestelde financiële kaders blijven is de stelregel dat er geen begrotingswijzigingen meer worden doorgevoerd. Hierop zijn een aantal uitzonderingen. Deze uitzonderingen zijn eerder toegelicht in de inleiding van deze bestuursrapportage.

De afwijkingen van de 2e Berap leidend tot een begrotingswijziging bedragen per saldo - € 783.000. Hiervan heeft € 1.980.000 een incidenteel nadelig karakter en € 1.197.000 is structureel voordelig. Deze afwijkingen zijn als volgt weer te geven:

Bedragen, saldo x € 1.000, -/- is een nadeel

	2026		
	Totaal	Incidenteel	Structureel
Saldo begroting 2026 excl. verwachte afwijkingen na 1e Berap 2026	**-1.836**		
Algemene uitkering	1.404	366	1.038
Jeugdhulp ZIN en PGB	-1.316	-1.316	0
WMO Zorg in natura en PGB	-353	-353	0
Lokale hervormingsagenda Jeugd	-190	-190	0
WMO-hulpmiddelen	-172	-172	0
Armoedebeleid	161	0	161
Maatschappelijke begeleiding wet inburgering 2013	126	0	126
Bijstandsverlening	-103	0	-103
Wet sociale werkvoorziening	-82	-82	0
DU Alleenverdienersproblematiek	-75	0	-75
Leerlingenvervoer	50	0	50
Vluchtelingen	-50	-50	0
Overige mutaties < € 50.000, per saldo	-183	-183	0
Resultaat 2e Berap 2026	**-783**	**-1.980**	**1.197**
Saldo baten en lasten 2026	**-2.619**		

Bovenstaande afwijkingen als gevolg van autonome ontwikkelingen en beleid, zijn hierna (kort) toegelicht. Een uitgebreidere toelichting is in bijlage 1 van deze bestuursrapportage opgenomen.

- Algemene uitkering

De mutaties in de algemene uitkering bestaan uit drie onderdelen. Ten eerste worden via deze 2e Bestuursrapportage de financiële effecten van de meicirculaire 2026 verwerkt die in dat jaar vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat. Over deze effecten is de raad reeds geïnformeerd via de raadsinformatiebrief en zij zijn voor de jaren vanaf 2027 al verwerkt in de programmabegroting. Daarnaast bevat de meicirculaire middelen zonder budgettair effect; deze worden ingezet voor de in de circulaire genoemde doelen en verwerkt op de betreffende taakvelden binnen de begroting. Tot slot zijn in 2026 aanvullende specificaties van het gemeentefonds over 2024 en 2025 ontvangen, wat leidt tot een incidenteel voordeel van € 150.000 in 2026. Per saldo leiden deze mutaties tot een positief effect op het begrotingsresultaat van afgerond € 1,4 miljoen in 2026. Opgemerkt wordt dat van dit bedrag ongeveer € 366.000 ook tot diverse uitgaven leidt. Deze zijn verdeeld opgenomen over de taakvelden in deze Berap.

- Jeugdhulp ZIN en PGB

Landelijk is de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld om de verwachte groei van de jeugdhulpkosten af te remmen en de jeugdhulp op termijn beter beheersbaar en betaalbaar te maken. Ook in Nijkerk en de regio Food Valley wordt hier uitvoering aan gegeven, onder meer door te investeren in preventie, het versterken van lokale teams, het beperken van de inzet van specialistische jeugdhulp en de herstart van de proeftuin Regionaal Veiligheidsteam (RVT).

Hoewel lokaal en regionaal stappen worden gezet, zijn de effecten hiervan op dit moment nog niet zichtbaar in de kostenontwikkeling. Dit komt enerzijds doordat maatregelen tijd nodig hebben om effect te sorteren en anderzijds doordat personeelstekorten de uitvoering bemoeilijken (zie ook onderwerp 6). De vraag naar jeugdhulp blijft onverminderd hoog. Hierdoor zien wij, net als andere gemeenten in de regio, in 2026 alsnog een forse stijging van de jeugdhulpkosten.

Jeugdhulpkosten gemeente Nijkerk - regionaal via Jeugd Foodvalley (ZIN) In de eerste voortgangs-rapportage Jeugdhulp 2026 van 16 juli 2026 heeft de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Jeugd Foodvalley een overzicht gegeven van de kostenontwikkelingen in de jeugdhulp binnen de regio Foodvalley. De rapportage is gebaseerd op declaratiegegevens over de eerste vier maanden van 2026. Ook is rekening gehouden met facturen die nog niet zijn verwerkt.

Uit de prognose blijkt dat de kosten voor jeugdhulp in natura (ZIN) voor de gemeente Nijkerk in 2026 naar verwachting € 1.419.000 hoger uitvallen dan begroot.

Deze stijging in 2026 wordt vooral veroorzaakt door:

- Een verwachte toename regionale jeugdhulpkosten 2026 van € 1.455.000 door een volumestijging voor regionale ambulante jeugdhulp en veiligheid;
- Een afrekening van de regionale jeugdhulpkosten tot en met 2025, waarbij de gemeente Nijkerk € 36.000 meer terugontvangt dan eerder voorzien bij de gemeentelijke jaarrekening 2025.

Het aantal jeugdigen dat in de gemeente Nijkerk gebruikmaakt van jeugdhulp is in 2026 licht gedaald. Dit heeft een dempend effect op de kostenontwikkeling. Tegelijkertijd hebben jeugdigen die gebruikmaken van ambulante jeugdhulp gemiddeld meer of langer ondersteuning nodig. De hogere kosten voor ambulante jeugdhulp worden daarom vooral veroorzaakt door de toegenomen intensiteit en duur van de ondersteuning.

Jeugdhulpkosten lokaal (ZIN)

Voor lokaal ingekochte vervoersdiensten en specialistische ondersteuning huisartsen (SOH) worden de kosten in 2026 naar verwachting € 122.000 lager dan begroot. Deze verwachting is gebaseerd op de werkelijke uitgaven tot en met augustus 2026 en een prognose voor de rest van het jaar.

Jeugd-PGB

Op basis van de toegekende persoonsgebonden budgetten (Pgb's) voor jeugd tot en met augustus 2026, verwacht de gemeente dat deze PGB-uitgaven in 2026 € 19.000 hoger uitvallen dan begroot. In deze prognose zijn ook de afwikkeling van uitgaven uit eerdere jaren en de eindafrekening van de PGB-uitgaven over 2025 met de Sociale Verzekeringsbank (SVB) meegenomen.

Opgeteld nemen de kosten voor jeugdhulp in 2026 naar verwachting toe met € 1.316.000.

- WMO Zorg in natura en PGB

Op basis van de uitgaven voor Wmo-zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budgetten (PGB) tot en met juli 2026, en een inschatting voor de rest van het jaar, verwachten we dat inwoners in 2026 vaker gebruikmaken van huishoudelijke hulp. Ook zijn de kosten voor Wmo-dagbesteding hoger dan begroot door een toename van het aantal indicaties en de duur van de indicaties voor dagbesteding. De kosten voor Wmo-begeleiding vallen naar verwachting juist lager uit dan begroot. Voor 2026 wordt het volgende verwacht:

- de uitgaven voor Wmo-huishoudelijke hulp (ZIN en PGB) stijgen met € 193.000;
- de uitgaven voor Wmo-begeleiding (ZIN en PGB) dalen met € 98.000;
- de uitgaven voor Dagbesteding (ZIN) stijgen met € 285.000;
- de uitgaven voor vervoersdiensten (ZIN) stijgen met € 25.000;
- de uitgaven voor Wmo-kortdurend verblijf (ZIN) dalen met € 19.000;
- de opbrengsten uit de eigen bijdrage van inwoners (abonnementstarief) stijgen met € 33.000.

In 2026 is gestart met de uitvoering van het Overkoepelend Beleidskader Sociaal Domein (OBSD). In het uitvoeringsprogramma is voor Wmo-begeleiding de interventie doelmatiger indiceren opgenomen, inclusief het verwachte effect van lagere uitgaven. De kostenontwikkeling in 2026 laat zien dat deze daling zich daadwerkelijk voordoet en daarmee in lijn ligt met de eerder uitgesproken verwachting.

Samen leiden deze ontwikkelingen tot een verwacht tekort van € 353.000 op de budgetten voor Wmo-zorg in natura en persoonsgebonden budgetten.

- Lokale hervormingsagenda Jeugd

De lokale invulling van de hervormingsagenda is gebaseerd op een onderzoek van bureau NCOD en bevat drie lokale maatregelen om de jeugdhulp te verbeteren en de kosten beter beheersbaar te maken. Voor de uitvoering van de interventies is in de meerjarenbegroting 2026 een budget van € 500.000 geraamd. In de programmabegroting 2026 is aangekondigd dat deze maatregelen in 2026 worden ingevoerd.

De uitvoering van de maatregelen verloopt echter langzamer dan voorzien. Door moeilijk vervulbare vacatures en de afhankelijkheid van externe partners zijn de plannen in 2026 nog niet volledig gerealiseerd. Hierdoor wordt naar verwachting niet het volledige budget van € 500.000 benut. Op basis van de huidige uitgaven en de prognose voor de rest van het jaar valt in 2026 naar verwachting eenmalig € 185.000 vrij. Hoewel de uitvoering vertraging heeft opgelopen, zijn in 2026 wel al concrete stappen gezet in de uitvoering van de hervormingsagenda. De beschikbare middelen zijn onder meer ingezet voor de versterking van het sociaal team en voor de inzet van gedragswetenschappelijke expertise. Voor het versterken van de lokale ondersteuning is het sociaal team vanaf 2026 uitgebreid met 2,5 fte. Hierdoor ontstaat meer ruimte om inwoners, kinderen en jongeren zelf lichte en laagdrempelige ondersteuning te bieden, waardoor minder snel een beroep hoeft te worden gedaan op specialistische en ingekochte jeugdhulp.

Daarnaast is in de loop van 2026, vooruitlopend op de werving van vaste medewerkers, tijdelijk een gedragswetenschapper ingezet. Deze ondersteunt scholen bij het versterken van de basisondersteuning aan leerlingen. Door problematiek vroegtijdig te signaleren en passende ondersteuning in een eerder stadium te bieden, wordt beoogd de inzet van zwaardere vormen van zorg, zoals gespecialiseerde ggz-behandeling, zoveel mogelijk te voorkomen.

Tot slot is gewerkt aan de verdere uitwerking van de inzet van een praktijkondersteuner huisarts jeugd (POH-J). Daarbij wordt onderzocht hoe deze functie kan bijdragen aan het beperken van doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp.

Tegenover deze inzet van 2026 is een besparing van € 375.000 op de jeugdhulpuitgaven geraamd. Omdat de maatregelen nog niet volledig zijn uitgevoerd, zijn de beoogde effecten op de inzet van jeugdhulp in 2026 nog beperkt zichtbaar. De geplande besparing wordt daarom naar verwachting dit jaar niet gerealiseerd. Per saldo leidt dit in 2026 tot een verwacht nadeel van € 190.000 voor de lokale Hervormingsagenda Jeugd.
De maatregelen uit de hervormingsagenda worden momenteel herijkt. Daarbij worden de maatregelen, het verwachte besparingspotentieel, de benodigde middelen en de planning opnieuw beoordeeld. Op basis hiervan worden nadere projectplannen uitgewerkt en worden de verwachte financiële effecten

geactualiseerd. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat, wordt de raad via een Raadsinformatiebrief (RIB) geïnformeerd.

- WMO-hulpmiddelen

Op basis van de werkelijke kosten voor Wmo- hulpmiddelen tot en met juni 2026 en een prognose voor de rest van het jaar, wordt verwacht dat de kosten in 2026 € 172.000 hoger uitvallen dan eerder was begroot. Deze stijging komt vooral door hogere uitgaven voor rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Deze kosten liggen naar verwachting € 191.000 hoger dan gepland. Daartegenover staan lagere kosten voor woonvoorzieningen van ongeveer € 61.000. Daarnaast worden de opbrengsten naar verwachting € 42.000 lager dan begroot. Dit komt vooral doordat minder gebruikte hulpmiddelen uit het depot zijn verkocht. Per saldo wordt voor 2026 een negatief resultaat van € 172.000 verwacht. De afgelopen jaren geeft de gemeente Nijkerk meer geld uit aan Wmo-hulpmiddelen dan verwacht. Daarom onderzoeken we waardoor deze kosten hoger uitvallen.

- Armoedebeleid

Op basis van de werkelijke uitgaven tot en met juli 2026 wordt verwacht dat de kosten voor het armoedebeleid in 2026 lager uitvallen dan begroot. De uitgaven voor bijzondere bijstand vallen naar verwachting € 140.000 lager uit. Dit komt vooral doordat minder geld is uitgegeven aan bijzondere bijstand voor inrichtingskosten dan in dezelfde periode van 2025. Ook de uitgaven voor de regelingen Meedoen en het Kindpakket vallen naar verwachting € 18.000 lager uit dan begroot.
Daarnaast nemen de inkomsten uit terugbetalingen van eerder verstrekte bedragen naar verwachting met € 14.000 toe. Deze verwachting is gebaseerd op de ontvangen bedragen tot en met juli 2026.
De kosten voor schuldhulpverlening vallen in 2026 naar verwachting hoger uit dan eerder was opgenomen in de 1e Berap 2026. Op basis van de huidige verwachtingen stijgen de uitgaven met € 11.000.

Opgeteld ontstaat hierdoor voor 2026 een verwacht voordeel van € 161.000 op het budget voor armoedebeleid.

- Maatschappelijke begeleiding wet inburgering 2013

Het budget voor de individuele maatschappelijke begeleiding van asielstatushouders die vóór 1 januari 2022 moesten inburgeren, wordt in 2026 niet gebruikt. Het gaat om een bedrag van € 126.000 per jaar. Slechts een kleine groep inwoners valt nog onder de oude Wet inburgering. De kosten voor deze groep kunnen worden betaald uit de bestaande middelen voor de zogenoemde ondertussen groep binnen het uitvoeringsbudget van de nieuwe Wet inburgering. Daardoor kan het volledige budget van € 126.000 in 2026 vrijvallen.

- Bijstandsverlening

Zoals toegezegd in de 1e Berap 2026, wordt hieronder een overzicht gegeven van de verwachte inkomsten en uitgaven voor de bijstandsverlening. Dit overzicht is gebaseerd op de werkelijke cijfers tot en met juli 2026 en een prognose voor de rest van het jaar.

In mei heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de nader voorlopige budgetten voor 2026 bekendgemaakt voor de uitkeringen algemene bijstand, loonkostensubsidie, IOAW, IOAZ en Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Voor de gemeente Nijkerk is deze rijksbijdrage verhoogd van € 9.952.000 naar € 10.083.000. Dat betekent een stijging van € 131.000. Deze verhoging komt vooral door extra budget voor loonkostensubsidies. Daarnaast verwacht de gemeente Nijkerk begin oktober 2026 de definitieve beschikking van het Rijk te ontvangen. Op basis van de huidige inschatting wordt verwacht dat de bijdrage nog eens met ongeveer € 289.000 wordt verhoogd. Dit komt onder meer door prijs- en loonstijgingen, landelijke beleidswijzigingen en de landelijke ontwikkeling van de bijstandsuitgaven.

Verder wordt verwacht dat de opbrengsten uit openstaande vorderingen € 10.000 hoger uitvallen dan eerder geraamd. Dit komt doordat meer vorderingen worden terugbetaald.
In totaal is er in 2026 sprake van een verwachte toename van de inkomsten van € 430.000.

Er wordt verwacht dat de totale uitgaven voor de bijstandsverlening € 533.000 hoger uitvallen dan waarmee rekening was gehouden in de 1e Berap 2026. Van deze stijging wordt € 463.000 veroorzaakt door hogere uitgaven aan bijstandsuitkeringen. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is sinds de tweede helft van 2025 gestegen en is in de eerste helft van 2026 verder licht toegenomen.

Omdat het aantal mensen met een bijstandsuitkering in 2026 niet is afgenomen, vallen de uitgaven aan bijstandsuitkeringen in 2026 hoger uit dan in 2025. De gemeente betaalt namelijk een heel jaar lang uitkeringen aan meer inwoners die recht hebben op bijstand. Het aantal bijstandsontvangers is in 2026 ten opzichte van 2025 gemiddeld met 3% gestegen.

Daarnaast wordt verwacht dat:

- de uitgaven voor studietoeslagen € 61.000 hoger uitvallen;
- de kosten voor onderzoeken binnen het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) € 9.000 hoger uitvallen.

Wanneer de hogere inkomsten en hogere uitgaven met elkaar worden verrekend, ontstaat voor 2026 een verwacht nadeel van € 103.000. Ondanks dit begrotingsnadeel is de gemeente Nijkerk in 2026 naar verwachting geen nadeelgemeente voor de bijstandsverlening. De verwachte rijksbijdrage is namelijk nog steeds hoger dan de verwachte uitgaven aan bijstand. Wel verwacht de gemeente minder geld over te houden van de rijksbijdrage dan eerder werd aangenomen.

- Wet sociale werkvoorziening

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 is gemeld dat het participatiebudget in het gemeentefonds voor meerdere jaren is aangepast. De rijksbijdrage voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) maakt deel uit van dit budget.
Voor 2026 heeft het Rijk het WSW-budget voor de gemeente Nijkerk met € 82.000 verhoogd. Dit bedrag bestaat uit:

- € 81.000 voor loon- en prijsstijgingen binnen de WSW;
- € 1.000 voor loon- en prijsstijgingen binnen de sociale infrastructuur.

Voorgesteld wordt om dit extra budget toe te voegen aan het WSW-budget binnen taakveld 6.4. De verhoging wordt gedekt uit de hogere inkomsten uit het gemeentefonds. Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting. De meerjarige mutatie wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030 van de gemeente Nijkerk.
Volgens regionale afspraken wordt de extra rijksbijdrage doorbetaald aan de Inclusief Groep. De Inclusief Groep voert voor de gemeente Nijkerk en zes andere gemeenten de sociale werkvoorziening uit. Daarnaast ondersteunt de organisatie mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden en behouden van werk. Zoals eerder aan de gemeenteraad is gemeld, onderzoekt het college momenteel of het aandeelhouderschap in de Inclusief Groep in de toekomst nog wenselijk is. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het beperkte gebruik van sommige diensten en doelgroepen. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen bij toekomstige besluiten.

- DU Alleenverdienersproblematiek

Door een samenloop van landelijke belastingregels en toeslagen ontvangen sommige alleenverdieners met een uitkering, zoals een WW- of WIA-uitkering, minder toeslagen dan vergelijkbare huishoudens die een bijstandsuitkering ontvangen. Hierdoor kunnen zij onder het bestaansminimum uitkomen. Omdat de Belastingdienst dit probleem niet op korte termijn kan oplossen, heeft het Rijk gemeenten gevraagd om deze inwoners tijdelijk te ondersteunen via de Participatiewet. Gemeenten keren hiervoor een compensatie uit. Deze tijdelijke regeling geldt voor de jaren 2025, 2026 en 2027. Vanaf 2028 wordt een structurele oplossing verwacht via de Belastingdienst. Tot die tijd ontvangen gemeenten hiervoor een bijdrage vanuit het gemeentefonds via de Decentralisatie-uitkering (DU) Alleenverdienersproblematiek.

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds is gemeld dat de gemeente Nijkerk hiervoor in 2026 een eenmalige bijdrage van € 75.000 ontvangt.
De gemeente zet deze middelen in voor het doel waarvoor zij zijn verstrekt. Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting.

- Leerlingenvervoer

In de 1e Berap 2026 is het budget voor leerlingenvervoer verhoogd met € 69.000. Uit een nieuwe berekening blijkt dat in 2026 een verhoging van € 19.000 voldoende is. Daarom kan het budget voor leerlingenvervoer met € 50.000 worden verlaagd. Hierdoor valt in 2026 een bedrag van € 50.000 vrij.

- Vluchtelingen

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds is gemeld dat de gemeente Nijkerk in 2026 een incidentele bijdrage van € 50.000 ontvangt voor de aanpak van overlast door asielzoekers. Aangezien deze middelen worden ingezet voor het doel waarvoor zij door het Rijk beschikbaar zijn gesteld, heeft deze wijziging geen effect op de totale begroting

Verwachte afwijkingen zonder begrotingswijziging

Om het budgetbewustzijn te vergroten en beter te kunnen sturen dat uitgaven binnen vastgestelde financiële kaders blijven is de stelregel dat er geen begrotingswijzigingen meer worden doorgevoerd. Dat laat onverlet dat er uiteraard wel sprake kan zijn van afwijkingen ten opzichte van de begroting. Deze effecten bedragen in totaal € 2.577.000 voordelig. Dit bedrag is volledig incidenteel.

Deze afwijkingen zijn als volgt weer te geven:

Bedragen, saldo x € 1.000, -/- is een nadeel

	2026		
	Totaal	Incidenteel	Structureel
Saldo begroting 2026 na 2e Berap 2026	**-2.619**		
Verwachte afwijkingen 1e Berap 2026	-748		
Saldo begroting 2026 incl. verwachte afwijkingen na 1e Berap 2026	**-3.367**		
Leges omgevingsvergunningen	2.250	2.250	0
Vrijval afschrijvingslasten	600	600	0
Overproductie Omgevingsdienst de Vallei	-175	-175	0
Food Academy Nijkerk (co-financier. Regio Deal FV(K)	168	168	0
Lagere energielasten	100	100	0
Welstandscommissie	-100	-100	0
Overkoepelend Beleidskader Sociaal Domein (OBSD)	-100	-100	0
Implementatiekosten aanbieder Wmo Begeleiding	-95	-95	0
Doorbraakmethode	75	75	0
Hogere onderhoudslasten vastgoed de Flier	-50	-50	0
Hogere onderhoudslasten vastgoed Brandweer	-50	-50	0
Hogere onderhoudslasten vastgoed UVV	-50	-50	0
Overige mutaties < € 50.000, per saldo	4	4	0
Totaal afwijkingen 2e Berap 2026	**2.577**	**2.577**	**0**
Saldo baten en lasten 2026	**-790**		

Toelichting

- Leges omgevingsvergunningen

In de 1e Berap 2026 is melding gemaakt van een toename van de legesinkomsten van € 250.000. In de 2e Berap blijkt dat deze toename zich exponentieel heeft voortgezet. Hierbij is de verwachting dat richting jaareinde 2026 de totale inkomsten € 2.500.000 hoger uitkomen dan de begroting. In 2026 worden voor meerdere omvangrijke woningbouwprojecten — waaronder Doornsteeg, Nijkerkerveen deelplan 3, Paasbos, Stadshaven en Spaanse Leger— substantiële legesinkomsten ontvangen. Maar ook zijn er veel legesinkomsten door te ontwikkelen bedrijvenlocaties op met name de Flier. De realisatie van de geraamde legesopbrengsten blijft mede afhankelijk van externe factoren, zoals economische ontwikkelingen, de woning- en bouwmarkt, stikstofbeperkingen en netcongestie.

- Vrijval afschrijvingslasten

In 2026 ontstaat een incidenteel voordeel op de afschrijvingslasten van € 600.000. Dit wordt veroorzaakt doordat diverse investeringen binnen de taakvelden Ruimte, Sociaal en Dienstverlening nog niet zijn afgerond en daardoor later in afschrijving worden genomen. Het voordeel heeft met name betrekking op Verkeer en Vervoer (€ 340.000) en Onderwijshuisvesting (€ 220.000).

- Overproductie Omgevingsdienst de Vallei

De overproductie en daarmee hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst wordt veroorzaakt door een groter aantal en complexere vergunningaanvragen dan geraamd. Daarnaast was extra juridische ondersteuning nodig, met name voor project Ariadne. Verder heeft aanvullende inzet op bestuurlijk prioritaire projecten, waaronder Stadshaven en de opvang van asielzoekers, geleid tot extra werkzaamheden. Een belangrijk deel van deze kosten is vraag gestuurd en vloeit voort uit wettelijke taken en lokale ontwikkelingen. De hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst wordt onder andere gecompenseerd door hogere opbrengsten uit leges voor omgevingsvergunningen. De hogere legesinkomsten worden eveneens verwerkt en toegelicht in de tweede bestuursrapportage.

- Food Academy Nijkerk (co-financier. Regio Deal FV(K)

De Food Academy Nijkerk (FAN), later geherpositioneerd als onderdeel van het Food Production Cluster (FPC), is enkele jaren geleden gestart met ondersteuning vanuit de Regio Deal Foodvalley. Het initiatief kwam voort uit de wens om in de regio een structurele samenwerking tot stand te brengen tussen bedrijven, onderwijs en overheid (triple helix) rondom de thema's human capital, innovatie, opleiden en regionale samenwerking. In 2026 is gebleken dat een deel van de voorgestelde activiteiten en projecten niet tot definitieve uitvoering zijn gekomen. Gemeente Nijkerk ontvangt hiermee een deel van de in het verleden gedane bijdrage terug van de FAN. De ambitie is om de gelden in te zetten voor de doorstart van het Food Production Cluster. Hiervoor zal een nieuw voorstel gedaan worden, mogelijk als onderdeel van de Kadernota 2028.

- Lagere energielasten

Per 1 april 2026 is een nieuwe energieleverancier gecontracteerd. Op basis van de overeengekomen tarieven vallen de energiekosten openbare verlichtingen naar verwachting lager uit dan eerder geraamd. Dit leidt tot een financieel voordeel ten opzichte van de begroting en draagt bij aan het beheersen van de exploitatielasten. De daadwerkelijke financiële effecten zijn afhankelijk van het energieverbruik gedurende het jaar.

- Welstandscommissie

Volgens ons gemeentelijk welstandsbeleid dienen nieuwe ontwikkelingen en ruimtelijke aanpassingen een welstandstoets te ondergaan. Onderdeel van die toets is het inwinnen van advies van de Adviescommissie Omgevingskwaliteit. De kosten van deze commissie bestaan uit een percentage van de bouwsom en het uurtarief van de deskundigen. Deze kosten nemen toe door de stijgende bouwsommen en uurtarieven, maar vooral door de groei van het aantal woningbouwinitiatieven. De extra kosten in 2026 zijn naar verwachting € 150.000 waarvan al € 50.000 is gemeld in de 1e Berap 2026.

- Overkoepelend Beleidskader Sociaal Domein (OBSD)

In het uitvoeringsprogramma is voor 2026 een middeleninzet van €100.000 opgenomen. De gemeenteraad is in juni 2026 via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het uitvoeringsprogramma. Deze middeleninzet wordt besteed aan het bieden van lichte begeleiding door het sociaal team en voor de uitvoering van de stimuleringsregeling voor inwonersinitiatieven. Deze inzet van middelen wordt in 2026 gedekt door aanvragen voor Wmo-begeleiding doelmatiger te beoordelen. De verwachte kostendaling is inmiddels zichtbaar in de prognose voor 2026, waarmee de benodigde besparing wordt gerealiseerd.

- Implementatiekosten aanbieder Wmo Begeleiding

Deelname aan de regionale aanbesteding Inkoop begeleiding Wmo 2027 brengt incidentele kosten met zich mee. Het betreft de opstart- en implementatiekosten die door de gecontracteerde zorgaanbieder in rekening worden gebracht voor de overgang naar de regionale uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2027. Deze kosten bedragen € 94.500 in 2026 en zijn op dit moment nog niet opgenomen in de begroting van de gemeente Nijkerk.

- Doorbraakmethode

De gemeente Nijkerk gebruikt de Doorbraakmethode binnen het sociaal domein om inwoners met meerdere problemen beter te helpen. Deze methode is ontwikkeld door het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) en wordt al op veel plekken met succes toegepast. De aanpak helpt professionals om oplossingen te vinden wanneer regels of procedures in de weg staan. Zo kunnen inwoners sneller de

ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. De gemeenteraad van de gemeente Nijkerk heeft besloten om de Doorbraakmethode vanaf 2026 structureel in te zetten.
Dit moet bijdragen aan meer bestaanszekerheid voor inwoners en minder regeldruk. Voor de uitvoering van de methode is vanaf 2026 jaarlijks € 150.000 beschikbaar. Op basis van de uitgaven tot nu toe en de verwachting voor de rest van het jaar, wordt verwacht dat in 2026 € 75.000 van dit budget niet nodig is. Dit bedrag kan daardoor vrijvallen.

- Hogere onderhoudslasten vastgoed de Flier

De prognose laat een budgetoverschrijding zien door aanvullend onderhoud aan duurzame installaties, zoals warmtepompen, ventilatievoorzieningen en gebouwbeheersystemen. Deze werkzaamheden waren noodzakelijk vanwege een toename van storingen en gebruikersmeldingen. Hiermee blijft het vastgoed voldoen aan het beoogde kwaliteitsniveau (conditiescore 2 volgens NEN 2767) en wordt waardebehoud geborgd. Deze onderhoudsbehoefte was nog niet voorzien bij de vaststelling van het beheerplan gebouwen.

- Hogere onderhoudslasten vastgoed Brandweer

De prognose laat een budgetoverschrijding zien als gevolg van aanvullend onderhoud om de kwaliteit, functionaliteit en waarde van het gemeentelijk vastgoed op peil te houden, achterstallig onderhoud te voorkomen en toekomstige onderhouds- en investeringskosten te beperken. Hierdoor blijft het vastgoed voldoen aan het beoogde kwaliteitsniveau (conditiescore 2 volgens NEN 2767), wordt duurzame instandhouding geborgd en waardedaling voorkomen.

De hogere uitgaven dragen daarmee bij aan het behoud van de kwaliteit en het maatschappelijk gebruik van de vastgoedportefeuille. De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door een toename van storingen en klachten aan technische installaties, waaronder de klimaatbeheersings-, brandmeld-, alarm- en waterinstallaties. Daarnaast waren extra inspecties, storingsopvolging en vervanging van defecte onderdelen noodzakelijk om de bedrijfszekerheid van de kazerne te waarborgen. Deze onderhoudsbehoefte was nog niet voorzien bij de vaststelling van het beheerplan gebouwen.

- Hogere onderhoudslasten vastgoed UVV

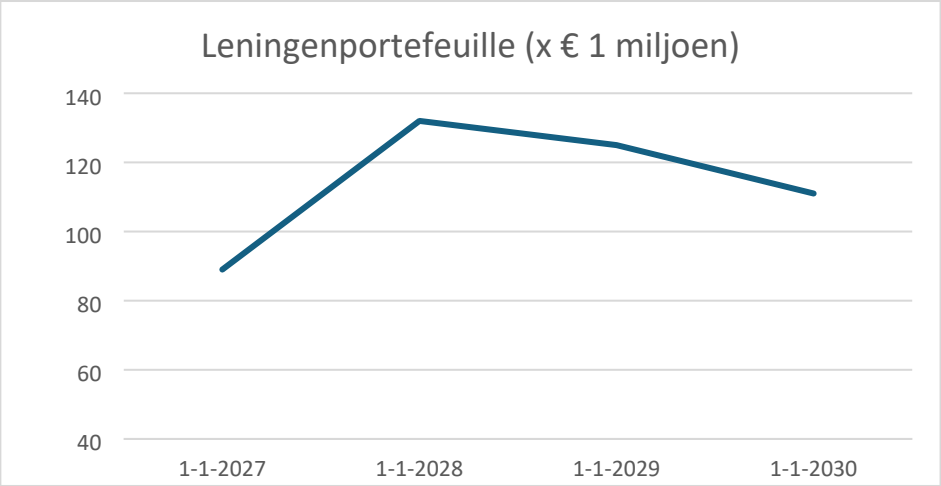
De prognose laat een budgetoverschrijding zien als gevolg van aanvullend onderhoud om de kwaliteit, functionaliteit en waarde van het gemeentelijk vastgoed op peil te houden, achterstallig onderhoud te voorkomen en toekomstige onderhouds- en investeringskosten te beperken. Hierdoor blijft het vastgoed voldoen aan het beoogde kwaliteitsniveau (conditiescore 2 volgens NEN 2767), wordt duurzame instandhouding geborgd en waardedaling voorkomen.

De hogere uitgaven dragen daarmee bij aan het behoud van de kwaliteit en het maatschappelijk gebruik van de vastgoedportefeuille. De overschrijding hangt voornamelijk samen met aanvullende brandveiligheidsmaatregelen als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving en de Omgevingswet, waaronder extra onderhoud aan brandwerende voorzieningen, vluchtwegaanduiding, noodverlichting en brandmeldinstallaties. Daarnaast waren aanvullende inspecties en aanpassingen noodzakelijk om aan de geldende veiligheids- en gebruikseisen te blijven voldoen. Deze onderhoudsbehoefte was nog niet voorzien bij de vaststelling van het beheerplan gebouwen.

Ontwikkeling leningenportefeuille

Onze leningenportefeuille is het totaal van alle uitstaande leningen. De leningenportefeuille kan van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente. Een goed beheerde leningenportefeuille zorgt ervoor dat de gemeente haar schuldenlast kan dragen zonder de begroting onnodig te belasten. Het stelt ons in staat om essentiële projecten te financieren zonder de huidige inkomsten direct te belasten, maar brengt ook risico's met zich mee, zoals rentestijgingen of herfinancieringsrisico's. Daarom is een strategisch beheer van de leningenportefeuille essentieel om financiële stabiliteit en duurzaamheid op lange termijn te waarborgen.

De leningenportefeuille wordt bewaakt met behulp van een meerjarenliquiditeitsprognose. Op basis van deze prognose laat de (verwachte) ontwikkeling van de leningenportefeuille zich als volgt weergeven:



De leningenportefeuille bedraagt ten tijde van het opmaken van de 2e Berap ongeveer € 89 miljoen. Door grote investeringen in maatschappelijke voorzieningen en de openbare ruimte loopt de leningenportefeuille op. Deze trend was in de begrotingen van de afgelopen jaren al voorzien. Vanaf 2028 daalt de omvang van de leningenportefeuille als gevolg van verwachte opbrengsten uit grondverkoop overeenkomstig het Meerjarig Prognose Grondexploitatie (MPG). Hierdoor zijn de verwachte inkomsten hoger dan de uitgaven voor exploitatie en investeringen samen.

Ons schuldpositie wordt als matig (stresstest 100.000+ gemeenten). Dit komt onder meer omdat de gemeente de afgelopen jaren een aantal grote aankopen heeft gedaan. Het ging hierbij om aankoop van grond in het bouwgrondcomplex Stadshaven en de aankoop van De Havenaer.

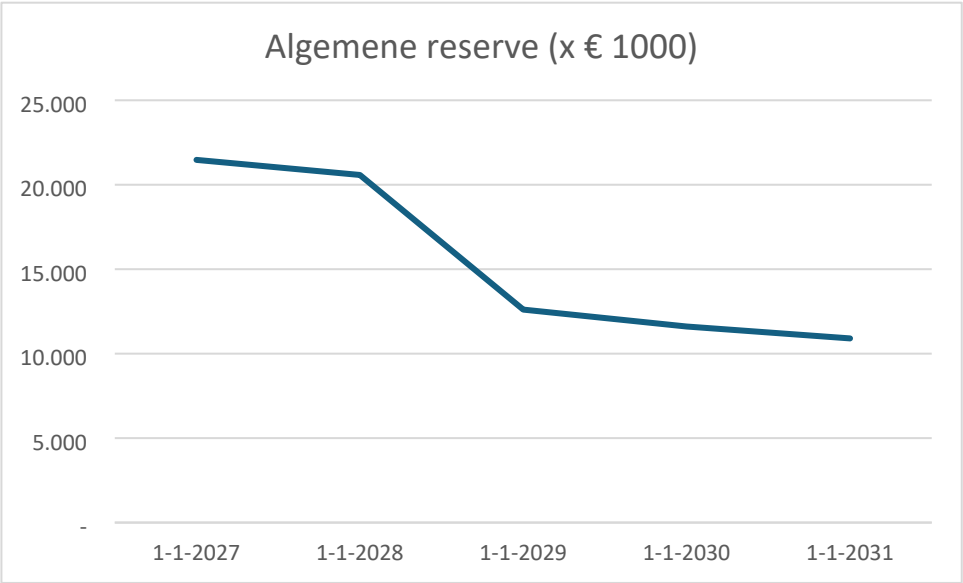
Ontwikkeling algemene reserve

De algemene reserve is een financiële buffer die de gemeente aanhoudt om onverwachte uitgaven of tegenvallers op te vangen zonder direct de begroting te hoeven aanpassen. Deze reserve wordt opgebouwd uit overschotten die in eerdere jaren zijn ontstaan, bijvoorbeeld wanneer het saldo van baten en lasten positief is.

Het belang van de algemene reserve voor een gemeente is dat het financiële stabiliteit biedt. Het stelt de gemeente in staat om flexibel te reageren op onvoorziene gebeurtenissen, zoals economische tegenvallers, calamiteiten of extra kosten voor projecten, zonder dat dit meteen leidt tot verhoging van belastingen of bezuinigingen. Bovendien draagt een gezonde algemene reserve bij aan het vertrouwen van inwoners en externe partijen, zoals kredietverstrekkers, in de financiële huishouding van de gemeente.

Om tot een structureel sluitende begroting te komen is wordt op begrotingsbasis de algemene reserve ingezet als dekkingsmiddel. Gemeenten mogen namelijk een deel van hun reserves en overschotten inzetten voor het dekken van structurele lasten. In werkelijkheid hebben we de algemene reserve nog niet hoeven inzetten door het voordelig saldo dat wij jaarlijks realiseren.

Op basis van de Programmabegroting 2027-2030 laat de (verwachte) ontwikkeling van de algemene reserve zich als volgt weergeven:



De geprognotiseerde algemene reserve bedraagt ten tijde van het opmaken van de 2e Berap per 1 januari 2027 € 21,5 miljoen.

In de begrotingsperiode 2027-2030 neemt deze algemene reserve door het saldo van de (begrote) dotaties en onttrekkingen af tot ongeveer € 10,9 miljoen eind 2030. In absolute zin is dit een grote afname. Deze verlaging wordt veroorzaakt door de onttrekking vanwege het Dorpshuis € 5,5 miljoen en de onttrekkingen van € 3,7 miljoen vanwege het verwachte begrotingsresultaat (incidenteel en structureel) en overige mutaties in deze begroting. Een verbetering van het begrotingsresultaat leidt tot een verbeterde reservepositie.

De afgelopen jaren is de onttrekking aan de algemene reserve altijd lager geweest dan verwacht. Zo worden bijvoorbeeld projecten later uitgevoerd dan gepland en worden niet alle ambities direct gerealiseerd. Ook zijn er de afgelopen jaren altijd incidentele meevallers geweest die aan de algemene reserve worden toegevoegd.

Bijlagen

Bijlage 1: Perspectieven

In deze bijlage worden de afwijkingen gerapporteerd. Overeenkomstig de nieuwe richtlijnen worden alleen de afwijkingen die onder de uitzonderingen vallen financieel verwerkt. De overige afwijkingen worden enkel tekstueel toegelicht.

Perspectief Ruimte

Hieronder zijn de afwijkingen van het perspectief Ruimte weergegeven die onder de, in de inleiding genoemde, uitzonderingen vallen. Deze afwijkingen worden verwerkt in een begrotingswijziging.

Afwijkingen leidend tot een begrotingswijziging

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

	Bijstelling	Categorie	2026		
			lasten	baten	saldo
1	CDOKE duurzaamheid	Beleid	1.300	1.289	-11
2	Huisartsenpost van Dedemlaan Hoevelaken	Beleid	65	65	0
3	Reconstructiewerkzaamheden Tijmensteeg en Plassensteeg	Beleid	83	83	0
4	Diverse bijdrage derden plankostenverhaal en anterieure overeenkomsten	Beleid	179	179	0
5	Poort naar Hoevelaken	Beleid	98	98	0
6	Bommenregeling via gemeentefonds	Autonoom	24	0	-24
7	Lokale energiehulp	Autonoom	27	0	-27
	Totaal		**1.775**	**1.713**	**-62**

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

Categorie	Perspectief	2026		
		lasten	baten	saldo
Autonoom	Ruimte	51	0	-51
Prijsmutaties	Ruimte	0	0	0
Beleid	Ruimte	1.724	1.713	-11
Totaal		**1.775**	**1.713**	**-62**

Toelichting

1. CDOKE duurzaamheid

Zoals aangekondigd in de septembercirculaire 2025 ontvangt de gemeente Nijkerk in 2026 een bedrag van € 1,3 miljoen via het gemeentefonds ter vervanging van de middelen die voorheen beschikbaar werden gesteld via de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE). Deze middelen worden volledig in 2026 e.v. ingezet binnen het programma Duurzaamheid. Het bedrag is bestemd voor:

- Een nieuwe ronde isolatiesubsidie. Eerder dan verwacht is het plafond van de LIW-regeling al bereikt. Vanwege het succes en de belangrijke bijdrage van isolatie aan duurzaamheidsdoelstellingen en als structurele oplossing voor stijgende energielasten willen we een tweede ronde aanbieden. N.B.: Met de huidige middelen is ca. 25% van de doelgroep bereikt. Nieuwe middelen zijn nodig om een groter deel van de woningvoorraad aardgasvrij-gereed te maken;
- Groei van het team. Er is onderbezetting en onderbesteding geweest door personele wisselingen. Inmiddels is het team op sterkte en uitgebreid, met structureel fors gestegen personeelskosten tot gevolg die betaald worden uit de CDOKE-gelden.

Omdat de uitvoering van deze opgave zich uitstrekt over meerdere jaren, worden de in 2026 ontvangen middelen via de reserve Duurzaamheid beschikbaar gehouden voor de periode 2027 en verder. Hiermee wordt geborgd dat de beschikbare middelen ook in de komende jaren kunnen worden ingezet voor de uitvoering van de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente en om personeel dat deze doelen helpt te bereiken te kunnen bekostigen.

De baat van €11.000 is openomen onder taakveld Dienstverlening en verloopt budgettair neutraal.

2. Huisartsenpost van Dedemlaan Hoevelaken

Verkoop van de percelen aan de Van Dedemlaan in Hoevelaken voor de ontwikkeling van één huisartspraktijk de Koppel en de Ronde Tafel.

3. Reconstructiewerkzaamheden Tijmensteeg en Plassensteeg

Betreft kosten voor bovenwijkse reconstructiewerkzaamheden van het wegprofiel van de Jan Tijmensteeg en Jan Plassensteeg. Deze kosten worden gedekt uit de reserve bovenwijkse voorzieningen.

4. Diverse bijdrage derden plankostenverhaal en anterieure overeenkomsten

In 2026 is een bedrag van € 265.234 aan bijdragen van derden ontvangen in relatie tot diverse ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. De bijdragen zijn afkomstig van projectontwikkelaars en andere initiatiefnemers en vloeien voort uit gesloten anterieure overeenkomsten, vereveningsafspraken en overige financiële bijdragen die samenhangen met gebiedsontwikkelingen. Overeenkomstig het vigerende gemeentelijke beleid worden deze middelen toegevoegd aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. De reserve dient ter financiering van toekomstige investeringen in de openbare ruimte en overige bovenwijkse voorzieningen die noodzakelijk zijn als gevolg van de ruimtelijke ontwikkeling en groei van de gemeente. De ontvangen bijdragen hebben betrekking op de projecten Vetkamp 85, Wallerstraat, Westerdorpsstraat en Bunschoterweg 24. De totale toevoeging aan de reserve bedraagt € 179.234.

5. Poort naar Hoevelaken

Het project Poort naar Hoevelaken in de gemeente Nijkerk omvat de herontwikkeling van de westelijke entree van Hoevelaken, gelegen op de hoek van de Westerdorpsstraat en de Koninginneweg. Het plan voorziet in de bouw van een appartementencomplex en een aantal eengezinswoningen. De van de projectontwikkelaar ontvangen bijdrage van € 97.500 wordt gestort in de reserve bovenwijkse voorzieningen voor toekomstige uitgaven in de openbare ruimte.

6. Bommenregeling via gemeentefonds

In de gemeente Nijkerk hebben in de Tweede Wereldoorlog veel gevechtshandelingen plaatsgevonden. Daardoor zijn er in de gemeente veel verdachte gebieden met betrekking tot ontplofbare oorlogsresten. In veel gebieden is daarom onderzoek naar oorlogsresten verplicht voordat een project in uitvoering gaat. Dit zijn kostbare onderzoeken. Via een suppletieregeling is 68 % van de gemaakte kosten te declareren via het gemeentefonds. Ee bedrag van € 23.813 is inmiddels toegekend vanuit het Rijk via de meicirculaire 2026 en ontvangen door de gemeente Nijkerk. Dit bedrag wordt ingezet om de gemaakte kosten door Nijkerk te kunnen dekken. De baten zijn opgenomen onder perspectief Dienstverlening en verloopt hiermee budgettair neutraal.

7. Lokale energiehulp

De meicirculaire gemeentefonds 2026 bevat een taakmutatie voor Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp van € 27.000. Met deze middelen stelt het Rijk gemeenten in staat huishoudens met een laag inkomen en hoge energielasten extra te ondersteunen. Voor de gemeente Nijkerk worden deze middelen toegevoegd aan het budget Klimaat en Energiebeleid binnen het programma Duurzaamheid. Hiermee kan de ondersteuning van inwoners die te maken hebben met energiearmoede of hoge energiekosten worden voortgezet en waar nodig worden versterkt.

Verwachte afwijkingen zonder begrotingswijziging

In de onderstaande tabel worden de afwijkingen van de baten en lasten weergegeven voor perspectief Ruimte. De afwijkingen in dit overzicht worden niet verwerkt in een begrotingswijziging.

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

Overzicht afwijkingen			
	Onderwerp	**I/S**	**Saldo**
1	**Food Academy Nijkerk (co-financier. Regio Deal FV**		
	De Food Academy Nijkerk (FAN), later geherpositioneerd als onderdeel van het Food Production Cluster (FPC), is enkele jaren geleden gestart met ondersteuning vanuit de Regio Deal Foodvalley. Het initiatief kwam voort uit de wens om in de regio een structurele samenwerking tot stand te brengen tussen bedrijven, onderwijs en overheid (triple helix) rondom de thema's human capital, innovatie, opleiden en regionale samenwerking. In 2026 is gebleken dat een deel van de voorgestelde activiteiten en projecten niet tot definitieve uitvoering zijn gekomen. Gemeente Nijkerk ontvangt hiermee een deel van de in het verleden gedane bijdrage terug van de FAN. De ambitie is om de gelden in te zetten voor de doorstart van het Food Production Cluster. Hiervoor zal een nieuw voorstel gedaan worden, mogelijk als onderdeel van de Kadernota 2028.	I	168
2	**Subsidie provincie Landschapsbeheer**		
	Binnen het programma Natuur en Landschap zijn voor de periode 2026 tot en met 2029 meerjarige verplichtingen aangegaan voor onder meer het beplantingsproject en de versterking van de hoogstambrigade. Voor deze activiteiten is in 2026 een provinciale subsidie toegekend ter dekking van 50% van de projectkosten. Deze bijdrage is inmiddels ontvangen, maar was nog niet verwerkt in de gemeentelijke begroting. De gemeentelijke cofinanciering die benodigd is voor de uitvoering van de projecten is wel binnen de begroting opgenomen. Hierdoor leidt de ontvangen subsidie tot een verbetering van de financiële dekking van de voorgenomen activiteiten.	I	48
3	**Zorgcomplex Wallerstraat(K)**		
	Ten behoeve van de realisatie van een tijdelijk zorgcomplex aan de Wallerstraat/Bernhardstraat in Nijkerk is met de ontwikkelaar een overeenkomst over kostenverhaal afgesloten. In deze overeenkomst is vastgelegd dat de gemeentelijke plankosten volledig worden verhaald op de ontwikkelaar. Het geraamde kostenverhaal bedraagt € 212.000, waarmee de gemeentelijke kosten volledig worden gecompenseerd en de ontwikkeling per saldo budgettair neutraal is voor de gemeente.	I	0
4	**Lagere energielasten als gevolg van nieuw energiecontract**		
	Per 1 april 2026 is een nieuwe energieleverancier gecontracteerd. Op basis van de overeengekomen tarieven vallen de energiekosten openbare verlichtingen naar verwachting lager uit dan eerder geraamd. Dit leidt tot een financieel voordeel ten opzichte van de begroting en draagt bij aan het beheersen van de exploitatielasten. De daadwerkelijke financiële effecten zijn afhankelijk van het energieverbruik gedurende het jaar.	I	100
5	**Prullenbak vergoeding**		
	Verrekening van de ontvangen SUP-vergoeding voor zwerfafval naar het budget Prullenbakkenvergoeding. Hiermee worden de beschikbare middelen volgens het doel ingezet en financieel op de juiste plaats verantwoord. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening en verloopt budgettair neutraal.	S	0

Overzicht afwijkingen			
	Onderwerp	**I/S**	**Saldo**
6	**Efficiënter afvalscheiding aanbiedstation**		
	Als gevolg van droge weersomstandigheden is minder bermgras gegroeid, waardoor minder onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk waren dan vooraf geraamd. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening afval.	I	0
7	**Minder uitgaven mini containers door opstelling beheerplan**		
	Lagere uitgaven in 2026 als gevolg van het opstellen van een beheerplan 2027-2031 voor containers. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt dan bij de begroting was voorzien. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening afval..	I	0
8	**Minder lasten inzamelen PMD**		
	Lagere uitgaven in 2026 als gevolg van het opstellen van een beheerplan 2027-2031 voor containers. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt dan bij de begroting was voorzien. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening afval.	I	0
9	**Leges omgevingsvergunningen**		
	In de 1e Berap 2026 is melding gemaakt van een toename van de legesinkomsten van € 250.000. In de 2e Berap blijkt dat deze toename zich exponentieel heeft voortgezet. Hierbij is de verwachting dat richting jaareinde 2026 de totale inkomsten € 2.500.000 hoger uitkomen dan de begroting. In 2026 worden voor meerdere omvangrijke woningbouwprojecten — waaronder Doornsteeg, Nijkerkerveen deelplan 3, Paasbos, Stadshaven en Spaanse Leger— substantiële legesinkomsten ontvangen. Maar ook zijn er veel legesinkomsten door te ontwikkelen bedrijvenlocaties op met name de Flier. De realisatie van de geraamde legesopbrengsten blijft mede afhankelijk van externe factoren, zoals economische ontwikkelingen, de woning- en bouwmarkt, stikstofbeperkingen en netcongestie.	I	2.250
10	**Welstandscommissie**		
	Volgens ons gemeentelijk welstandsbeleid dienen nieuwe ontwikkelingen en ruimtelijke aanpassingen een welstandstoets te ondergaan. Onderdeel van die toets is het inwinnen van advies van de Adviescommissie Omgevingskwaliteit. De kosten van deze commissie bestaan uit een percentage van de bouwsom en het uurtarief van de deskundigen. Deze kosten nemen toe door de stijgende bouwsommen en uurtarieven, maar vooral door de groei van het aantal woningbouwinitiatieven. De extra kosten in 2026 zijn naar verwachting € 150.000 waarvan al € 50.000 is gemeld in de 1e Berap 2026.	I	-100
11	**Overproductie Omgevingsdienst de Vallei**		
	De overproductie en daarmee hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst wordt veroorzaakt door een groter aantal en complexere vergunningaanvragen dan geraamd. Daarnaast was extra juridische ondersteuning nodig, met name voor project Ariadne. Verder heeft aanvullende inzet op bestuurlijk prioritaire projecten, waaronder Stadshaven en de opvang van asielzoekers, geleid tot extra werkzaamheden. Een belangrijk deel van deze kosten is vraag gestuurd en vloeit voort uit wettelijke taken en lokale ontwikkelingen. De hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst wordt o.a. gecompenseerd door hogere opbrengsten uit leges voor omgevingsvergunningen. De hogere legesinkomsten worden eveneens verwerkt en toegelicht in de tweede bestuursrapportage.	I	-175
	Saldo baten en lasten		**2.291**

Perspectief Sociaal

Hieronder zijn de afwijkingen van het perspectief Sociaal weergegeven die onder de, in de inleiding genoemde, uitzonderingen vallen. Deze afwijkingen worden verwerkt in een begrotingswijziging.

Afwijkingen leidend tot een begrotingswijziging

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

	Bijstelling	Categorie	2026		
			lasten	baten	saldo
1	Wmo-hulpmiddelen	Autonoom	130	-42	-172
2	Wmo- Zorg in natura en PGB	Autonoom	386	33	-353
3	Kinderopvang Pleegouders	Autonoom	31	0	-31
4	Jeugdhulp ZIN en PGB	Autonoom	1.316	0	-1.316
5	Lokale hervormingsagenda Jeugd	Beleid	190	0	-190
6	SPUK transformatieplan - Integraal zorgakkoord	Beleid	67	67	0
7	Bijstandsverlening	Autonoom	533	430	-103
8	Armoedebeleid	Autonoom	-147	14	161
9	IBO Problematische schulden	Autonoom	30	0	-30
10	DU Alleenverdienersproblematiek	Autonoom	75	0	-75
11	Wet handhaving sociale zekerheid	Autonoom	9	0	-9
12	Wet sociale werkvoorziening	Autonoom	82	0	-82
13	Re-integratie - beschut werk	Autonoom	11	0	-11
14	Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	Autonoom	22	0	-22
15	Subsidie stimulering sociale verbondenheid, sport en cultuur	Beleid	250	250	0
16	Maatschappelijke begeleiding wet inburgering 2013	Autonoom	-126	0	126
17	Leerlingenvervoer	Autonoom	-50	0	50
	Saldo baten en lasten		**2.809**	**752**	**-2.057**

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

Categorie	Perspectief	2026		
		lasten	baten	saldo
Autonoom	Sociaal	2.302	435	-1.867
Prijsmutaties	Sociaal	0	0	0
Beleid	Sociaal	507	317	-190
Saldo baten en lasten		**2.809**	**752**	**-2.057**

Toelichting

1. Wmo- hulpmiddelen

Op basis van de werkelijke kosten voor Wmo- hulpmiddelen tot en met juni 2026 en een prognose voor de rest van het jaar, wordt verwacht dat de kosten in 2026 € 172.000 hoger uitvallen dan eerder was begroot. Deze stijging komt vooral door hogere uitgaven voor rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Deze kosten liggen naar verwachting € 191.000 hoger dan gepland. Daartegenover staan lagere kosten voor woonvoorzieningen van ongeveer € 61.000.
Daarnaast worden de opbrengsten naar verwachting € 42.000 lager dan begroot. Dit komt vooral doordat minder gebruikte hulpmiddelen uit het depot zijn verkocht.
Per saldo wordt voor 2026 een negatief resultaat van € 172.000 verwacht.

De afgelopen jaren geeft de gemeente Nijkerk meer geld uit aan Wmo-hulpmiddelen dan verwacht. Daarom onderzoeken we waardoor deze kosten hoger uitvallen.

2. Wmo- Zorg in natura en PGB

Op basis van de uitgaven voor Wmo-zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budgetten (PGB) tot en met juli 2026, en een inschatting voor de rest van het jaar, verwachten we dat inwoners in 2026 vaker gebruikmaken van huishoudelijke hulp. Ook zijn de kosten voor Wmo-dagbesteding hoger dan begroot door een toename van het aantal indicaties en de duur van de indicaties voor dagbesteding. De kosten voor Wmo-begeleiding vallen naar verwachting juist lager uit dan begroot. Voor 2026 wordt het volgende verwacht:

- de uitgaven voor Wmo-huishoudelijke hulp (ZIN en PGB) stijgen met € 193.000;
- de uitgaven voor Wmo-begeleiding (ZIN en PGB) dalen met € 98.000;
- de uitgaven voor Dagbesteding (ZIN) stijgen met € 285.000;
- de uitgaven voor vervoersdiensten (ZIN) stijgen met € 25.000;
- de uitgaven voor Wmo-kortdurend verblijf (ZIN) dalen met € 19.000;
- de opbrengsten uit de eigen bijdrage van inwoners (abonnementstarief) stijgen met € 33.000.

In 2026 is gestart met de uitvoering van het Overkoepelend Beleidskader Sociaal Domein (OBSD). In het uitvoeringsprogramma is voor Wmo-begeleiding de interventie doelmatiger indiceren opgenomen, inclusief het verwachte effect van lagere uitgaven. De kostenontwikkeling in 2026 laat zien dat deze daling zich daadwerkelijk voordoet en daarmee in lijn ligt met de eerder uitgesproken verwachting.

Samen leiden deze ontwikkelingen tot een verwacht tekort van € 353.000 op de budgetten voor Wmo-zorg in natura en persoonsgebonden budgetten.

3. Kinderopvang Pleegouders

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 van het Gemeentefonds is gemeld dat het Rijk extra geld beschikbaar stelt voor de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang voor pleegkinderen. Dit geld is bedoeld als tegemoetkoming voor pleegouders.
Bij de Voorjaarsnota 2026 heeft het kabinet besloten om deze bijdrage ook in 2026 en 2027 beschikbaar te stellen. Voor de gemeente Nijkerk gaat het om een bedrag van € 31.000 per jaar. De gemeente Nijkerk wil dit geld gebruiken voor het doel waarvoor het is bedoeld.
Binnen het programmateam Jeugdhulpregio BVO Jeugd FV worden afspraken gemaakt over de regionale uitvoering van deze regeling en de uitbetaling van de tegemoetkoming aan pleegouders.

De bijdrage voor 2027 wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027 van de gemeente Nijkerk.
De inkomsten en uitgaven worden op elkaar afgestemd. Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de begroting van de gemeente Nijkerk.

4. Jeugdhulp ZIN en PGB

Landelijk is de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld om de verwachte groei van de jeugdhulpkosten af te remmen en de jeugdhulp op termijn beter beheersbaar en betaalbaar te maken. Ook in Nijkerk en de regio Food Valley wordt hier uitvoering aan gegeven, onder meer door te investeren in preventie, het versterken van lokale teams, het beperken van de inzet van specialistische jeugdhulp en de herstart van de proeftuin Regionaal Veiligheidsteam (RVT).

Hoewel lokaal en regionaal stappen worden gezet, zijn de effecten hiervan op dit moment nog niet zichtbaar in de kostenontwikkeling. Dit komt enerzijds doordat maatregelen tijd nodig hebben om effect te sorteren en anderzijds doordat personeelstekorten de uitvoering bemoeilijken (zie ook onderwerp 6). De vraag naar jeugdhulp blijft onverminderd hoog. Hierdoor zien wij, net als andere gemeenten in de regio, in 2026 alsnog een forse stijging van de jeugdhulpkosten.

Jeugdhulpkosten gemeente Nijkerk - regionaal via Jeugd Foodvalley (ZIN)
In de eerste voortgangsrapportage Jeugdhulp 2026 van 16 juli 2026 heeft de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Jeugd Foodvalley een overzicht gegeven van de kostenontwikkelingen in de jeugdhulp binnen de regio Foodvalley. De rapportage is gebaseerd op declaratiegegevens over de eerste vier maanden van 2026. Ook is rekening gehouden met facturen die nog niet zijn verwerkt.

Uit de prognose blijkt dat de kosten voor jeugdhulp in natura (ZIN) voor de gemeente Nijkerk in 2026 naar verwachting € 1.419.000 hoger uitvallen dan begroot.

Deze stijging in 2026 wordt vooral veroorzaakt door:
- Een verwachte toename regionale jeugdhulpkosten 2026 van € 1.455.000 door een volumestijging voor regionale ambulante jeugdhulp en veiligheid;
- Een afrekening van de regionale jeugdhulpkosten tot en met 2025, waarbij de gemeente Nijkerk € 36.000 meer terugontvangt dan eerder voorzien bij de gemeentelijke jaarrekening 2025.

Het aantal jeugdigen dat in de gemeente Nijkerk gebruikmaakt van jeugdhulp is in 2026 licht gedaald. Dit heeft een dempend effect op de kostenontwikkeling. Tegelijkertijd hebben jeugdigen die gebruikmaken van ambulante jeugdhulp gemiddeld meer of langer ondersteuning nodig. De hogere kosten voor ambulante jeugdhulp worden daarom vooral veroorzaakt door de toegenomen intensiteit en duur van de ondersteuning.

Jeugdhulpkosten lokaal (ZIN)
Voor lokaal ingekochte vervoersdiensten en specialistische ondersteuning huisartsen (SOH) worden de kosten in 2026 naar verwachting € 122.000 lager dan begroot. Deze verwachting is gebaseerd op de werkelijke uitgaven tot en met augustus 2026 en een prognose voor de rest van het jaar.

Jeugd-PGB
Op basis van de toegekende persoonsgebonden budgetten (Pgb's) voor jeugd tot en met augustus 2026, verwacht de gemeente dat deze PGB-uitgaven in 2026 € 19.000 hoger uitvallen dan begroot. In deze prognose zijn ook de afwikkeling van uitgaven uit eerdere jaren en de eindafrekening van de PGB-uitgaven over 2025 met de Sociale Verzekeringsbank (SVB) meegenomen.

Opgeteld nemen de kosten voor jeugdhulp in 2026 naar verwachting toe met € 1.316.000.

5. Lokale hervormingsagenda Jeugd
De lokale invulling van de hervormingsagenda is gebaseerd op een onderzoek van bureau NCOD en bevat drie lokale maatregelen om de jeugdhulp te verbeteren en de kosten beter beheersbaar te maken. Voor de uitvoering van de interventies is in de meerjarenbegroting 2026 een budget van € 500.000 geraamd. In de programmabegroting 2026 is aangekondigd dat deze maatregelen in 2026 worden ingevoerd.

De uitvoering van de maatregelen verloopt echter langzamer dan voorzien. Door moeilijk vervulbare vacatures en de afhankelijkheid van externe partners zijn de plannen in 2026 nog niet volledig gerealiseerd.

Hierdoor wordt naar verwachting niet het volledige budget van € 500.000 benut. Op basis van de huidige uitgaven en de prognose voor de rest van het jaar valt in 2026 naar verwachting eenmalig € 185.000 vrij.

Hoewel de uitvoering vertraging heeft opgelopen, zijn in 2026 wel al concrete stappen gezet in de uitvoering van de hervormingsagenda. De beschikbare middelen zijn onder meer ingezet voor de versterking van het sociaal team en voor de inzet van gedragswetenschappelijke expertise.

Voor het versterken van de lokale ondersteuning is het sociaal team vanaf 2026 uitgebreid met 2,5 fte. Hierdoor ontstaat meer ruimte om inwoners, kinderen en jongeren zelf lichte en laagdrempelige ondersteuning te bieden, waardoor minder snel een beroep hoeft te worden gedaan op specialistische en ingekochte jeugdhulp.

Daarnaast is in de loop van 2026, vooruitlopend op de werving van vaste medewerkers, tijdelijk een gedragswetenschapper ingezet. Deze ondersteunt scholen bij het versterken van de basisondersteuning aan leerlingen. Door problematiek vroegtijdig te signaleren en passende ondersteuning in een eerder stadium te bieden, wordt beoogd de inzet van zwaardere vormen van zorg, zoals gespecialiseerde ggz-behandeling, zoveel mogelijk te voorkomen.

Tot slot is gewerkt aan de verdere uitwerking van de inzet van een praktijkondersteuner huisarts jeugd (POH-J). Daarbij wordt onderzocht hoe deze functie kan bijdragen aan het beperken van doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp.

Tegenover deze inzet van 2026 is een besparing van € 375.000 op de jeugdhulpuitgaven geraamd. Omdat de maatregelen nog niet volledig zijn uitgevoerd, zijn de beoogde effecten op de inzet van jeugdhulp in 2026 nog beperkt zichtbaar. De geplande besparing wordt daarom naar verwachting dit jaar niet gerealiseerd.

Per saldo leidt dit in 2026 tot een verwacht nadeel van € 190.000 voor de lokale Hervormingsagenda Jeugd.

De maatregelen uit de hervormingsagenda worden momenteel herijkt. Daarbij worden de maatregelen, het verwachte besparingspotentieel, de benodigde middelen en de planning opnieuw beoordeeld. Op basis hiervan worden nadere projectplannen uitgewerkt en worden de verwachte financiële effecten geactualiseerd. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat, wordt de raad via een Raadsinformatiebrief (RIB) geïnformeerd.

6. SPUK- transformatieplan - Integraal zorgakkoord

De Specifieke Uitkering (SPUK) Transformatiemiddelen is een regeling waarmee centrumgemeenten geld kunnen aanvragen voor het uitvoeren van een transformatieplan. Deze middelen zijn bedoeld voor initiatieven die bijdragen aan de doelen van het Integraal Zorgakkoord (IZA), zoals het versterken van preventie, het verbeteren van de samenwerking tussen zorg en sociaal domein en het toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg op de lange termijn. De gemeente Amersfoort verdeelt de toegekende transformatiemiddelen onder de gemeenten in de regio.

Voor het transformatieplan van 2026 ontvangt de gemeente Nijkerk via de gemeente Amersfoort een bedrag van € 146.000 uit deze regeling. In de 1e Berap 2026 is al gemeld dat naar verwachting € 79.000 zou worden ontvangen. Het aanvullende bedrag voor 2026 bedraagt € 67.000.
Er wordt ervan uitgegaan dat het volledige bedrag wordt besteed aan diverse projecten die zijn opgenomen in het transformatieplan en middelen om uitvoering te geven aan het transformatieproject Sociaal verwijzen. Deze wijziging heeft geen gevolgen voor het totale begrotingssaldo, omdat de inkomsten en uitgaven gelijk zijn.

7. Bijstandsverlening

Zoals toegezegd in de 1e Berap 2026, wordt hieronder een overzicht gegeven van de verwachte inkomsten en uitgaven voor de bijstandsverlening. Dit overzicht is gebaseerd op de werkelijke cijfers tot en met juli 2026 en een prognose voor de rest van het jaar.

In mei heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de nader voorlopige budgetten voor 2026 bekendgemaakt voor de uitkeringen algemene bijstand, loonkostensubsidie, IOAW, IOAZ en Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Voor de gemeente Nijkerk is deze rijksbijdrage verhoogd van € 9.952.000 naar € 10.083.000. Dat betekent een stijging van € 131.000. Deze verhoging komt vooral door extra budget voor loonkostensubsidies.
Daarnaast verwacht de gemeente Nijkerk begin oktober 2026 de definitieve beschikking van het Rijk te ontvangen. Op basis van de huidige inschatting wordt verwacht dat de bijdrage nog eens met ongeveer € 289.000 wordt verhoogd.
Dit komt onder meer door prijs- en loonstijgingen, landelijke beleidswijzigingen en de landelijke ontwikkeling van de bijstandsuitgaven.

Verder wordt verwacht dat de opbrengsten uit openstaande vorderingen € 10.000 hoger uitvallen dan eerder geraamd. Dit komt doordat meer vorderingen worden terugbetaald.
In totaal is er in 2026 sprake van een verwachte toename van de inkomsten van € 430.000.

Er wordt verwacht dat de totale uitgaven voor de bijstandsverlening € 533.000 hoger uitvallen dan waarmee rekening was gehouden in de 1e Berap 2026. Van deze stijging wordt € 463.000 veroorzaakt door hogere uitgaven aan bijstandsuitkeringen. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is sinds de tweede helft van 2025 gestegen en is in de eerste helft van 2026 verder licht toegenomen.

Omdat het aantal mensen met een bijstandsuitkering in 2026 niet is afgenomen, vallen de uitgaven aan bijstandsuitkeringen in 2026 hoger uit dan in 2025. De gemeente betaalt namelijk een heel jaar lang uitkeringen aan meer inwoners die recht hebben op bijstand. Het aantal bijstandsontvangers is in 2026 ten opzichte van 2025 gemiddeld met 3% gestegen.

Daarnaast wordt verwacht dat:
- de uitgaven voor studietoeslagen € 61.000 hoger uitvallen;
- de kosten voor onderzoeken binnen het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) € 9.000 hoger uitvallen.

Wanneer de hogere inkomsten en hogere uitgaven met elkaar worden verrekend, ontstaat voor 2026 een verwacht nadeel van € 103.000. Ondanks dit begrotingsnadeel is de gemeente Nijkerk in 2026 naar verwachting geen nadeelgemeente voor de bijstandsverlening.
De verwachte rijksbijdrage is namelijk nog steeds hoger dan de verwachte uitgaven aan bijstand. Wel verwacht de gemeente minder geld over te houden van de rijksbijdrage dan eerder werd aangenomen.

8. Armoedebeleid

Op basis van de werkelijke uitgaven tot en met juli 2026 wordt verwacht dat de kosten voor het armoedebeleid in 2026 lager uitvallen dan begroot. De uitgaven voor bijzondere bijstand vallen naar verwachting € 140.000 lager uit. Dit komt vooral doordat minder geld is uitgegeven aan bijzondere bijstand voor inrichtingskosten dan in dezelfde periode van 2025. Ook de uitgaven voor de regelingen Meedoen en het Kindpakket vallen naar verwachting € 18.000 lager uit dan begroot.
Daarnaast nemen de inkomsten uit terugbetalingen van eerder verstrekte bedragen naar verwachting met € 14.000 toe. Deze verwachting is gebaseerd op de ontvangen bedragen tot en met juli 2026.
De kosten voor schuldhulpverlening vallen in 2026 naar verwachting hoger uit dan eerder was opgenomen in de 1e Berap 2026. Op basis van de huidige verwachtingen stijgen de uitgaven met € 11.000.

Opgeteld ontstaat hierdoor voor 2026 een verwacht voordeel van € 161.000 op het budget voor armoedebeleid.

9. IBO Problematische schulden

Gemeenten ontvangen van het Rijk extra geld om de aanbevelingen uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Problematische Schulden uit te voeren. In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 is gemeld dat de gemeente Nijkerk hiervoor in 2026 een eenmalige bijdrage van € 30.000 ontvangt via het gemeentefonds. Dit geld is bedoeld voor de aanpak van problematische schulden. Daarbij gaat het onder andere om:

- het vroeg signaleren van betalingsachterstanden;
- het aanbieden van brede schuldhulpverlening;
- het voorkomen van schulden door preventieve maatregelen.

Gemeenten zijn op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verantwoordelijk voor de lokale aanpak van schulden. Omdat het aantal inwoners met financiële problemen toeneemt en schuldsituaties vaak complexer worden, is extra ondersteuning vanuit het Rijk nodig.

De gemeente zet deze extra middelen in voor het doel waarvoor ze zijn verstrekt. Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting.

10. DU Alleenverdienersproblematiek

Door een samenloop van landelijke belastingregels en toeslagen ontvangen sommige alleenverdieners met een uitkering, zoals een WW- of WIA-uitkering, minder toeslagen dan vergelijkbare huishoudens die een bijstandsuitkering ontvangen. Hierdoor kunnen zij onder het bestaansminimum uitkomen.
Omdat de Belastingdienst dit probleem niet op korte termijn kan oplossen, heeft het Rijk gemeenten gevraagd om deze inwoners tijdelijk te ondersteunen via de Participatiewet. Gemeenten keren hiervoor een compensatie uit.
Deze tijdelijke regeling geldt voor de jaren 2025, 2026 en 2027. Vanaf 2028 wordt een structurele oplossing verwacht via de Belastingdienst. Tot die tijd ontvangen gemeenten hiervoor een bijdrage vanuit het gemeentefonds via de Decentralisatie-uitkering (DU) Alleenverdienersproblematiek.

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds is gemeld dat de gemeente Nijkerk hiervoor in 2026 een eenmalige bijdrage van € 75.000 ontvangt.
De gemeente zet deze middelen in voor het doel waarvoor zij zijn verstrekt. Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting.

11. Wet handhaving sociale zekerheid

De Tweede Kamer heeft ingestemd met het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid. Deze wet treedt op 1 januari 2027 in werking en geeft gemeenten meer ruimte om op een passende en evenredige manier te handhaven.
Met de nieuwe wet komt er meer aandacht voor de menselijke maat. Gemeenten mogen inwoners niet meer automatisch streng bestraffen bij een kleine administratieve fout. In plaats daarvan moeten zij per situatie beoordelen wat passend en redelijk is. Dit wordt ook wel het vergisrecht genoemd.

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds is gemeld dat de gemeente Nijkerk een bijdrage ontvangt voor de invoering van deze wet. Het gaat om:
- € 9.000 in 2026 (2e Berap 2026);
- € 3.000 in 2027 (MJB 2027-2030).

Deze middelen zijn bedoeld voor de invoering van de nieuwe wet, zoals:
- het opleiden van medewerkers;
- het aanpassen van werkprocessen;
- het aanpassen van systemen.

De gemeente zet deze middelen in voor het doel waarvoor zij zijn verstrekt. Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting.
De bijdrage voor 2027 is al verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

12. Wet sociale werkvoorziening

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 is gemeld dat het participatiebudget in het gemeentefonds voor meerdere jaren is aangepast. De rijksbijdrage voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) maakt deel uit van dit budget.
Voor 2026 heeft het Rijk het WSW-budget voor de gemeente Nijkerk met € 82.000 verhoogd. Dit bedrag bestaat uit:
- € 81.000 voor loon- en prijsstijgingen binnen de WSW;
- € 1.000 voor loon- en prijsstijgingen binnen de sociale infrastructuur.

Voorgesteld wordt om dit extra budget toe te voegen aan het WSW-budget binnen taakveld 6.4. De verhoging wordt gedekt uit de hogere inkomsten uit het gemeentefonds. Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting.
De meerjarige mutatie wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030 van de gemeente Nijkerk.

Volgens regionale afspraken wordt de extra rijksbijdrage doorbetaald aan de Inclusief Groep.
De Inclusief Groep voert voor de gemeente Nijkerk en zes andere gemeenten de sociale werkvoorziening uit. Daarnaast ondersteunt de organisatie mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden en behouden van werk.
Zoals eerder aan de gemeenteraad is gemeld, onderzoekt het college momenteel of het aandeelhouderschap in de Inclusief Groep in de toekomst nog wenselijk is. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het beperkte gebruik van sommige diensten en doelgroepen. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen bij toekomstige besluiten.

13. Re-integratie: beschut werk

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 is gemeld dat het participatiebudget in het gemeentefonds voor meerdere jaren is aangepast. De rijksbijdrage voor beschut werk maakt onderdeel uit van dit budget.
Voor 2026 heeft het Rijk het budget voor beschut werk met € 11.000 verhoogd ten opzichte van de begroting.

Voorgesteld wordt om dit extra budget toe te voegen aan het budget voor re-integratie binnen taakveld 6.5. De hogere uitgave wordt gedekt uit de extra inkomsten uit het gemeentefonds.
Hierdoor heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting.
De meerjarige mutatie wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030 van de gemeente Nijkerk.

14. Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren

Het Rijk stelt structureel extra geld beschikbaar om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen bij het vinden van werk. Gemeenten ontvangen hiervoor vanaf 2026 gezamenlijk € 9,9 miljoen per jaar. Dit geld is een aanvulling op het bestaande budget voor re-integratie. In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 is gemeld dat de gemeente Nijkerk vanaf 2026 jaarlijks € 22.000 extra ontvangt.

De gemeente gebruikt deze middelen om jongeren te ondersteunen bij hun deelname aan de arbeidsmarkt en het vinden van passend werk. Omdat het geld wordt ingezet voor het doel waarvoor het is verstrekt, heeft deze wijziging geen financieel effect op de totale begroting.
De structurele bijdrage vanaf 2027 is al verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

15. Subsidie stimulering sociale verbondenheid, sport en cultuur

De provincie Gelderland heeft aan de gemeente Nijkerk een subsidie van € 250.000 toegekend voor het project ‘Stimulering sociale verbondenheid, sport en cultuur‘ .
Deze subsidie wordt in de jaren 2026 en 2027 ingezet voor activiteiten en initiatieven op het gebied van sport, cultuur en leefbaarheid. Het doel is om de sociale verbondenheid binnen de gemeente te versterken en de deelname van inwoners aan sportieve, culturele en maatschappelijke activiteiten te stimuleren.
Deze wijziging heeft geen gevolgen voor het totale begrotingssaldo, omdat de inkomsten en uitgaven gelijk zijn.

16. Maatschappelijke begeleiding wet inburgering 2013

Het budget voor de individuele maatschappelijke begeleiding van asielstatushouders die vóór 1 januari 2022 moesten inburgeren, wordt in 2026 niet gebruikt. Het gaat om een bedrag van € 126.000 per jaar. Slechts een kleine groep inwoners valt nog onder de oude Wet inburgering. De kosten voor deze groep kunnen worden betaald uit de bestaande middelen voor de zogenoemde ondertussen groep binnen het uitvoeringsbudget van de nieuwe Wet inburgering.
Daardoor kan het volledige budget van € 126.000 in 2026 vrijvallen.

17. Leerlingenvervoer

In de 1e Berap 2026 is het budget voor leerlingenvervoer verhoogd met € 69.000. Uit een nieuwe berekening blijkt dat in 2026 een verhoging van € 19.000 voldoende is. Daarom kan het budget voor leerlingenvervoer met € 50.000 worden verlaagd. Hierdoor valt in 2026 een bedrag van € 50.000 vrij.

Verwachte afwijkingen zonder begrotingswijziging

In de onderstaande tabel worden de afwijkingen van de baten en lasten weergegeven voor perspectief Sociaal. De afwijkingen in dit overzicht worden niet verwerkt in een begrotingswijziging.

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

Overzicht afwijkingen			
	Onderwerp	I/S	saldo
1	**Hogere onderhoudslasten vastgoed UVV**		
	De prognose laat een budgetoverschrijding zien als gevolg van aanvullend onderhoud om de kwaliteit, functionaliteit en waarde van het gemeentelijk vastgoed op peil te houden, achterstallig onderhoud te voorkomen en toekomstige onderhouds- en investeringskosten te beperken. Hierdoor blijft het vastgoed voldoen aan het beoogde kwaliteitsniveau (conditiescore 2 volgens NEN 2767), wordt duurzame instandhouding geborgd en waardedaling voorkomen.		
	De hogere uitgaven dragen daarmee bij aan het behoud van de kwaliteit en het maatschappelijk gebruik van de vastgoedportefeuille. De overschrijding hangt voornamelijk samen met aanvullende brandveiligheidsmaatregelen als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving en de Omgevingswet, waaronder extra onderhoud aan brandwerende voorzieningen, vluchtwegaanduiding, noodverlichting en brandmeldinstallaties. Daarnaast waren aanvullende inspecties en aanpassingen noodzakelijk om aan de geldende veiligheids- en gebruikseisen te	I	-50

Overzicht afwijkingen			
	Onderwerp	I/S	saldo
	blijven voldoen. Deze onderhoudsbehoefte was nog niet voorzien bij de vaststelling van het beheerplan gebouwen.		
2	**Doorbraakmethode**		
	De gemeente Nijkerk gebruikt de Doorbraakmethode binnen het sociaal domein om inwoners met meerdere problemen beter te helpen. Deze methode is ontwikkeld door het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) en wordt al op veel plekken met succes toegepast. De aanpak helpt professionals om oplossingen te vinden wanneer regels of procedures in de weg staan. Zo kunnen inwoners sneller de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. De gemeenteraad van de gemeente Nijkerk heeft besloten om de Doorbraakmethode vanaf 2026 structureel in te zetten. Dit moet bijdragen aan meer bestaanszekerheid voor inwoners en minder regeldruk. Voor de uitvoering van de methode is vanaf 2026 jaarlijks € 150.000 beschikbaar. Op basis van de uitgaven tot nu toe en de verwachting voor de rest van het jaar, wordt verwacht dat in 2026 € 75.000 van dit budget niet nodig is. Dit bedrag kan daardoor vrijvallen.	I	75
3	**Implementatiekosten aanbieder Wmo-begeleiding**		
	Deelname aan de regionale aanbesteding Inkoop begeleiding Wmo 2027 brengt incidentele kosten met zich mee. Het betreft de opstart- en implementatiekosten die door de gecontracteerde zorgaanbieder in rekening worden gebracht voor de overgang naar de regionale uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2027. Deze kosten bedragen € 94.500 in 2026 en zijn op dit moment nog niet opgenomen in de begroting van de gemeente Nijkerk.	I	-95
4	**Overkoepelend Beleidskader Sociaal Domein (OBSD)**		
	In het uitvoeringsprogramma is voor 2026 een middeleninzet van €100.000 opgenomen. De gemeenteraad is in juni 2026 via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het uitvoeringsprogramma. Deze middeleninzet wordt besteed aan het bieden van lichte begeleiding door het sociaal team en voor de uitvoering van de stimuleringsregeling voor inwonersinitiatieven. Deze inzet van middelen wordt in 2026 gedekt door aanvragen voor Wmo-begeleiding doelmatiger te beoordelen. De verwachte kostendaling is inmiddels zichtbaar in de prognose voor 2026, waarmee de benodigde besparing wordt gerealiseerd.	I	-100
			-170

Perspectief Veilig

Voor perspectief Veilig zijn in deze bestuursrapportage enkel wijzigingen opgenomen die niet verwerkt worden in een begrotingswijziging.

Verwachte afwijkingen zonder begrotingswijziging

In de onderstaande tabel worden de afwijkingen van de baten en lasten weergegeven voor perspectief Veilig. De afwijkingen in dit overzicht worden niet verwerkt in een begrotingswijziging.

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

Overzicht afwijkingen			
	Onderwerp	**I/S**	**Saldo**
1	**Hogere onderhoudslasten vastgoed Brandweer**		
	De prognose laat een budgetoverschrijding zien als gevolg van aanvullend onderhoud om de kwaliteit, functionaliteit en waarde van het gemeentelijk vastgoed op peil te houden, achterstallig onderhoud te voorkomen en toekomstige onderhouds- en investeringskosten te beperken. Hierdoor blijft het vastgoed voldoen aan het beoogde kwaliteitsniveau (conditiescore 2 volgens NEN 2767), wordt duurzame instandhouding geborgd en waardedaling voorkomen. De hogere uitgaven dragen daarmee bij aan het behoud van de kwaliteit en het maatschappelijk gebruik van de vastgoedportefeuille. De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door een toename van storingen en klachten aan technische installaties, waaronder de klimaatbeheersings-, brandmeld-, alarm- en waterinstallaties. Daarnaast waren extra inspecties, storingsopvolging en vervanging van defecte onderdelen noodzakelijk om de bedrijfszekerheid van de kazerne te waarborgen. Deze onderhoudsbehoefte was nog niet voorzien bij de vaststelling van het beheerplan gebouwen.	I	-50
	Saldo baten en lasten		**-50**

Perspectief Dienstverlening

Hieronder zijn de afwijkingen van het perspectief Dienstverlening weergegeven die onder de, in de inleiding genoemde, uitzonderingen vallen. Deze afwijkingen worden verwerkt in een begrotingswijziging.

Afwijkingen leidend tot een begrotingswijziging

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

	Bijstelling	Categorie	2026		
			lasten	baten	saldo
1	Kosten voor (nood)opvang 2026-2030	Autonoom	441	441	0
2	Vluchtelingen	Autonoom	50	0	-50
3	Ondersteuning lokale partijen	Autonoom	18	0	-18
4	Algemene uitkering: meicirculaire met budgettair effect	Autonoom	0	888	888
5	Algemene uitkering: meicirculaire zonder budgettair effect	Autonoom	0	366	366
6	Algemene uitkering: effect nieuwe specificaties 2024 en 2025	Autonoom	0	150	150
	Saldo baten en lasten		**509**	**1.845**	**1.336**

bedragen x € 1.000, -/- = nadelig

Categorie	Perspectief	2026		
		lasten	baten	saldo
Autonoom	Dienstverlening	509	1.845	1.336
Prijsmutaties	Dienstverlening	0	0	0
Beleid	Dienstverlening	0	0	0
Saldo baten en lasten		**509**	**1.845**	**1.336**

Toelichting

1. Kosten voor (nood)opvang 2026-2030

Voor de opvang van Oekraïners, statushouders en vluchtelingen maakt de gemeente kosten. Het uitgangspunt dat hierbij gehanteerd wordt, is dat deze kosten naar verwachting budgettair neutraal lopen omdat deze worden opgevangen door Rijksbijdragen of de inzet van de daarvoor bestemde reserve. De begroting hiervan is conform dit uitgangspunt opgesteld. De middelen voor Asiel en Oekraïne worden binnen één gezamenlijke reserverekening verantwoord.

Over de btw-behandeling van de opvang van vluchtelingen vindt momenteel afstemming plaats met het Rijk en de Belastingdienst. Hierbij wordt gekeken naar de fiscale behandeling van de opvang.
Voor een nadere toelichting op het btw-vraagstuk en de actuele stand van zaken wordt verwezen naar de voortgangsrapportage Opvang Vluchtelingen. Deze voortgangsrapportage wordt separaat aan de raad aangeboden.

2. Vluchtelingen

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds is gemeld dat de gemeente Nijkerk in 2026 een incidentele bijdrage van € 50.000 ontvangt voor de aanpak van overlast door asielzoekers. Aangezien deze middelen worden ingezet voor het doel waarvoor zij door het Rijk beschikbaar zijn gesteld, heeft deze wijziging geen effect op de totale begroting.

3. Ondersteuning lokale partijen

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds is gemeld dat de gemeente Nijkerk in 2026 een eenmalige bijdrage van € 18.386 ontvangt voor de ondersteuning decentrale politieke partijen (lokale politieke partijen en lokale afdelingen van landelijke partijen). Deze middelen worden als subsidie verstrekt overeenkomstig het doel waarvoor zij door het Rijk beschikbaar zijn gesteld. Deze wijziging heeft daarom geen financieel effect op de totale begroting.

4. Algemene uitkering: meicirculaire met budgettair effect

Dit is het deel van de uitkering in 2026 dat vrij valt ten gunste van het resultaat. U bent via de raadsinformatiebrief over de meicirculaire al op de hoogte gebracht over de effecten van deze circulaire. De effecten van de meicirculaire zijn al meerjarig verwerkt in de begroting 2027. Via deze 2e Bestuursrapportage worden de effecten van de meicirculaire verwerkt in 2026. De effecten van de septembercirculaire voor 2026, zoals opgenomen in de raadsinformatiebrief, zullen worden verwerkt in de jaarstukken.

5. Algemene uitkering: meicirculaire zonder budgettair effect

Dit deel van de uitkering wordt in 2026 ingezet voor de doelen die in de circulaire zijn aangegeven en verwerkt op de relevante taakvelden binnen de begroting van Nijkerk. De effecten van de septembercirculaire voor 2026, zoals opgenomen in de raadsinformatiebrief, zullen worden verwerkt in de jaarstukken.

6. Algemene uitkering: effect nieuwe specificaties 2024 en 2025

In 2026 zijn er aanvullende specificaties van het gemeentefonds ontvangen over de jaren 2024 en 2025, dit levert in totaal een voordeel op in 2026 van € 150.000.

Verwachte afwijkingen zonder begrotingswijziging

In de onderstaande tabel worden de afwijkingen van de baten en lasten weergegeven voor perspectief Dienstverlening. De afwijkingen in dit overzicht worden niet verwerkt in een begrotingswijziging.

Overzicht afwijkingen			
	Onderwerp	**I/S**	**Saldo**
1	**Bijstelling leges Publieke Zaken**		
	Op basis van de realisatie en de meest recente prognoses worden de baten en lasten binnen Publieke Zaken geactualiseerd. De inkomsten uit leges voor basisregistratie en huwelijken vallen naar verwachting € 39.000 hoger uit. Daartegenover worden lagere inkomsten verwacht uit leges voor rijbewijzen en reisdocumenten van € 97.000. Per saldo bedragen de legesinkomsten naar verwachting € 58.000 lager. Deze afwijkingen worden volledig veroorzaakt door het aantal aanvragen (volume-effect). De afdrachten en kosten worden eveneens geactualiseerd op basis van deze prognoses en vallen naar verwachting € 14.000 lager uit. Per saldo resulteert dit in een nadelig financieel effect van € 44.000.	I	-44
2	**Kosten aanbesteding Arbodienst**		
	Voor de aanbesteding van de arbodienstverlening is in 2026 een budget van € 25.000 opgenomen. Deze aanbesteding wordt mogelijk doorgeschoven naar 2027 waardoor de uitgaven in 2026 naar verwachting lager uitvallen. De beschikbare middelen blijven echter benodigd voor de uitvoering van de aanbesteding in 2027.	I	PM
3	**Hogere onderhoudslasten vastgoed de Flier**		
	De prognose laat een budgetoverschrijding zien door aanvullend onderhoud aan duurzame installaties, zoals warmtepompen, ventilatievoorzieningen en gebouwbeheersystemen. Deze werkzaamheden waren noodzakelijk vanwege een toename van storingen en gebruikersmeldingen. Hiermee blijft het vastgoed voldoen aan het beoogde kwaliteitsniveau (conditiescore 2 volgens NEN 2767) en wordt waardebehoud geborgd. Deze onderhoudsbehoefte was nog niet voorzien bij de vaststelling van het beheerplan gebouwen.	I	-50
4	**Afschrijvingslasten**		

Overzicht afwijkingen		
Onderwerp	**I/S**	**Saldo**
In 2026 ontstaat een incidenteel voordeel op de afschrijvingslasten van € 600.000. Dit wordt veroorzaakt doordat diverse investeringen binnen de taakvelden Ruimte, Sociaal en Dienstverlening nog niet zijn afgerond en daardoor later in afschrijving worden genomen. Het voordeel heeft met name betrekking op Verkeer en Vervoer (€ 340.000) en Onderwijshuisvesting (€ 220.000).	I	600
Saldo baten en lasten		**506**

Bijlage 2: Correcties

In deze bestuursrapportage zijn geen wijzigingen met betrekking tot de correcties opgenomen voor alle taakvelden.

Bijlage 3: Investeringen

De voorgestelde wijzigingen voor de investeringsprojecten worden in deze bijlage uiteengezet. Uw raad wordt gevraagd om enerzijds eerder door de raad beschikbaar gestelde investeringskredieten bij te stellen en anderzijds nieuwe investeringskredieten te autoriseren. In het raadsvoorstel bij deze bestuursrapportage wordt uw raad afzonderlijk voorgesteld om de onderstaande (geactualiseerde) investeringsbedragen, zoals weergegeven in tabel 1 en 2, vast te stellen.

Tabel 1: wijziging geautoriseerde investeringskredieten *bedragen x € 1.000, -/- = nadelig*

	Krediet	Perspectief	2026 lasten	baten	saldo
1	Afscherming Koninginneweg	Ruimte	80	0	-80
2	Warmtepomp Zwembad	Sociaal	30	0	-30
3	Veegmachine klein	Dienstverlening	-245	0	245
4	Verhoging investeringskrediet Ontwikkelcentrum	Dienstverlening	1.000	1.000	0
	Totaal		**865**	**1.000**	**135**

Toelichting op de investeringen

1. Afscherming Koninginneweg

In de 1e Berap is melding gemaakt van het benodigde onderzoek voor dit project. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat de uitvoering van het project naar verwachting hogere kosten met zich meebrengt dan waarmee oorspronkelijk rekening is gehouden. De hogere kosten binnen dit project worden veroorzaakt door twee ontwikkelingen. Ten eerste is tijdens het participatieproces, mede op basis van reacties van omwonenden, besloten de hoogte van het scherm te verhogen van ongeveer 1,25 meter naar 1,50 meter. Hierdoor is gekozen voor een aangepaste uitvoering die leidt tot hogere realisatiekosten. Daarnaast is sprake van gestegen prijzen voor materialen en uitvoering. Het beschikbaar gestelde krediet is gebaseerd op prijspeil 2024 en sluit daardoor niet meer volledig aan bij de huidige marktomstandigheden. Als gevolg van de aangepaste uitvoering en de prijsstijgingen worden de totale projectkosten naar verwachting ongeveer € 80.000 hoger dan oorspronkelijk geraamd.

2. Warmtepomp zwembad

De bestaande warmtepomp van het gemeentelijk zwembad heeft het einde van de technische levensduur bereikt als gevolg van een defect. Om de continuïteit van de exploitatie en de bedrijfszekerheid van de installaties te waarborgen, is vervanging noodzakelijk. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten worden gedekt binnen de bestaande begroting.

3. Veegmachine klein

De gemeenteraad heeft voor de aanschaf van een kleine elektrische veegmachine een investeringskrediet van € 525.000 beschikbaar gesteld. Op basis van de aanbestedingsresultaten worden de aanschafkosten geraamd op ongeveer € 280.000, waardoor binnen het krediet financiële ruimte ontstaat.

Voorgesteld wordt deze ruimte in te zetten voor aanvullende voertuigen en een mobiele kraan voor de gemeentelijke buitendienst. Hiermee blijft het krediet binnen het door de raad vastgestelde doel. Omdat voor deze investeringen dezelfde afschrijvingstermijnen gelden als voor de veegmachine, heeft deze kredietherverdeling geen gevolgen voor de structurele kapitaallasten en wordt het beschikbare krediet doelmatig ingezet binnen de bestaande financiële kaders.

4. Verhoging investeringskrediet Ontwikkelcentrum

Voor de realisatie van het ontwikkelcentrum is een investeringskrediet van € 6,5 miljoen beschikbaar gesteld. Op basis van de actuele prognose is voor de afronding van het project een aanvullend investeringskrediet van € 1 miljoen benodigd. De hogere kosten worden onder meer veroorzaakt door aanvullende maatregelen voor de stroomvoorziening, hoger uitgevallen grondwerk, extra geluidsmaatregelen en aanpassingen die voortkwamen uit de verdere uitwerking van het ontwerp.
Voorgesteld wordt aan de raad om het investeringskrediet met € 1 miljoen te verhogen.
De volledige kredietverhoging wordt gedekt uit de reserve Oekraïne. De stand van deze reserve bedraagt vóór onttrekking € 5,99 miljoen en na onttrekking € 4,99 miljoen. Hierdoor is geen aanvullende dekking binnen de begroting noodzakelijk.
Nadere toelichting en het actuele totaaloverzicht van de investeringen binnen het programma Vluchtelingen is te lezen in de voortgangsrapportage. Deze voortgangsrapportage wordt separaat aan de raad aangeboden.

Tabel 2: nieuwe investeringskredieten *bedragen x € 1.000, -/- = nadelig*

	2026

	Krediet	Perspectief	lasten	baten	saldo
1	Havenlijn deel 3 Vetkamp-Nijverheidsstr (Foodvall)	Sociaal	0	151	151
2	Garderobe Zwembad	Sociaal	75	0	-75
3	Goederenlift Zwembad	Sociaal	60	0	-60
4	Mobiele kraan	Dienstverlening	192	0	-192
5	Voertuigen toezichthouders	Dienstverlening	53	0	-53
6	Wettelijke aanpassing MER op de Flier	Dienstverlening	225	0	-225
	Totaal		**605**	**151**	**-454**

Toelichting op de nieuwe investeringen

1. Havenlijn deel 3 Vetkamp-Nijverheidsstr. (Foodvall)

In december 2025 hebben Gedeputeerde Staten de subsidieaanvraag Maatregelpakket Stedelijke Voorzieningen toegekend. Hiermee ontvangt de gemeente Nijkerk in de periode 2025 tot en met 2030 in totaal € 4,0 miljoen aan provinciale subsidie. Deze middelen worden ingezet voor de projecten Hoevelakense bos, Passantenhaven, Randmeren en de verbetering van fietsroutes.

In 2026 worden uitgaven gedaan voor het deelproject Havenlijn fase 3, onderdeel van de verbetering van de fietsroutes. Voor dit project wordt een onderdeel van € 151.000 van de totale provinciale subsidie van € 4.000.000 als opbrengst geraamd. Deze bijdrage was nog niet in de begroting opgenomen.

2. Garderobe zwembad

De bestaande garderobevoorziening is als gevolg van corrosie versneld aangetast en verkeert niet langer in een goede technische staat. Om de functionaliteit, veiligheid en uitstraling van de accommodatie te waarborgen, is vervanging noodzakelijk. Hiervoor wordt een investeringskrediet aangevraagd.

3. Goederenlift zwembad

Als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving is de aanleg van een goederenlift noodzakelijk. Deze voorziening is benodigd voor het veilig transporteren van chemicaliën, waarvan verpakkingen een gewicht van meer dan 25 kilogram hebben. Om aan de geldende arbeids- en veiligheidseisen te voldoen, wordt hiervoor een investeringskrediet aangevraagd.

4. Mobiele kraan

De mobiele kraan wordt inmiddels drie jaar gehuurd en is een structureel onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden. Uit vergelijking van de huurkosten met de investeringskosten blijkt dat aanschaf financieel voordeliger is. Daarnaast vallen de kosten van de nieuwe elektrische veegmachine lager uit dan geraamd, waardoor binnen het beschikbare budget ruimte ontstaat voor de aanschaf van de mobiele kraan. Voorgesteld wordt om een deel van het beschikbare budget voor de elektrische veegmachine, zoals genoemd in tabel 1, beschikbaar te stellen voor de mobiele kraan.

5. Voertuigen toezichthouders

De huidige capaciteit van drie voertuigen is onvoldoende voor de toezichthouders. Met de aanschaf van twee extra voertuigen blijft het team optimaal inzetbaar en kunnen werkzaamheden efficiënt worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt om een deel van het beschikbare budget voor de elektrische veegmachine, zoals genoemd in tabel 1, beschikbaar te stellen voor de aanschaf van twee extra voertuigen voor de toezichthouders.

6. Wettelijke aanpassing MER op de Flier

Om de continuïteit, betrouwbaarheid en veiligheid van de gemeentelijke dienstverlening te waarborgen, is vervanging van de MER (centrale ICT-ruimte) in De Flier noodzakelijk. De huidige voorziening voldoet niet langer aan de eisen die worden gesteld aan een toekomstbestendige en bedrijfszekere ICT-infrastructuur. Met deze investering worden de beschikbaarheid en beveiliging van de informatievoorziening geborgd en risico's op verstoringen van bedrijfskritische systemen beperkt. De opgave heeft een integraal karakter en raakt ICT, Facilitaire Zaken en Vastgoedbeheer.

Voor de uitvoering is aanvullend investeringskrediet benodigd. Ongeveer € 175.000 heeft betrekking op bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden, waaronder ventilatievoorzieningen. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten van ongeveer € 13.000 worden gedekt binnen de bestaande begroting. De kapitaallasten van het resterende deel van de investering worden gedekt binnen de ICT-begroting. Hierdoor ontstaat geen aanvullende structurele druk op de exploitatie.

Bijlage 4: Begrippenlijst

- Algemene uitkering

De algemene uitkering is geld dat de Nederlandse overheid aan gemeenten geeft. Het komt uit het gemeentefonds, een soort grote spaarpot waar geld in zit voor gemeenten. Gemeenten gebruiken dat geld om hun taken te doen, zoals het zorgen voor straten, scholen, groenvoorzieningen, en hulp aan inwoners. Hoeveel geld een gemeente krijgt, hangt af van bijvoorbeeld hoeveel mensen er wonen, hoe groot de gemeente is, en welke taken er moeten gebeuren.

Met deze uitkering kunnen gemeenten dus hun werk doen zonder dat ze zelf al dat geld hoeven op te halen bij inwoners, bijvoorbeeld via belastingen

- Decentralisatie uitkering

Een decentralisatie-uitkering is geld dat de Rijksoverheid aan gemeenten, provincies of andere lokale overheden geeft voor specifieke taken die van de landelijke overheid naar die lokale overheden zijn overgeheveld. Dit proces noemen we: decentralisatie.

Het idee is dat lokale overheden beter weten wat hun regio nodig heeft en taken beter kunnen uitvoeren dan de nationale overheid. De Rijksoverheid geeft daarbij geld mee zodat de lokale overheden die taken kunnen betalen. Een voorbeeld van zo'n taak kan jeugdzorg of werk en inkomen zijn.

In tegenstelling tot de algemene uitkering (die vrij te besteden is), moet het geld van een decentralisatie-uitkering vaak besteed worden aan een specifieke taak of onderwerp.

- Specifieke uitkering

De SPUK (Specifieke Uitkering) is een geldbedrag dat de Rijksoverheid aan gemeenten of andere lokale overheden geeft om een bepaald, specifiek doel te bereiken. Het is dus geld dat alleen voor een specifiek project of een bepaalde taak gebruikt mag worden. De gemeente kan met dit geld bijvoorbeeld een nieuwe speeltuin aanleggen, een duurzaamheidsproject opzetten, of andere vastgestelde doelen behalen.

Bij een SPUK heeft de overheid vaak strenge regels over waar het geld aan besteed moet worden en hoe de gemeente moet rapporteren wat ze ermee hebben gedaan. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat het geld echt wordt gebruikt voor het project of het beleid dat de overheid belangrijk vindt.